

„Soča“

Izhaja vsak petek o polnoči in velja s prilogo „Gospodarski list“ vred. po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

vse leto 4-40.
pol leta 2-20.
četrt leta 1-10.

Za tuje dežele toliko več, kolikor je večja poština.
Delavcem in drugim manj premožnim novim naročnikom naročnino znižamo, ako se oglase pri upravnistvu.

„Prisrski“ izhaja vsakih 14 dni vsak drugi torek in velja za celo leto 80 kr.

„Gospodarski list“ izhaja in se prilaga vsak mesec v obsegu 16 strani. Kadar je v petek praznik, izide lista že v četrtek.

SOČA

(Izdaja za deželo)

Oznaniila

in „POSILNICE“ plačujejo se za petstopno polti-vrsto:

8 kr., če se tiskajo 1 krat,
7 2
6 3

Večkrat — po pogodbi. — Za večje črke po prostoru.

Posamične številke dobivajo se v tobakarnah v Nunki ulici in v Solški ulici, v Trstu pri Lavrenčiču nasproti velike vojašnice in pri Pipanu v ulici Ponte della Fabra po 8 kr.

Dopisi pošiljajo naj se uredništvo, naročnina in reklamacije pa upravnistvu „Soča“. — Neplačanih pism uredništvo ne sprejema. — Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravnistvo je v Gosposki ulici 9.

Izdajatelj in odgovorni urednik Andrej Gabrčiček.

— „Bog in narod!“ —

Tiska „Goriška Tiskarna A. Gabrčiček“ (odgovoren Josip Krmpotič).

Zmešani pojmi o zakonu in pravici.

Slovenski narod ima vsak dan sto priuk, da opazuje in tudi občuti, kako imajo nasprotniki vedno dvojno mero pri rokah: z jedno merijo sebi, z drugo pa nam. Toda nikdar nimajo pred očmi večno veljavne resnice: „Česar sebi ne želiš, tega drugemu ne delaj!“

Posebno naši ljubeznivi sosedje „Italijanci“ so vrli mojstri v tem pogledu. Kakoršnih odnosov sebi nikakor ne žele, proti čemu bi se najodločneje uprli, ako bi jim hoteli dati, to privoščijo nam Slovincem v najobličnejši meri, a povrh dobe se dovolj besed v drzno utemeljevanje „zakonitosti“ in „pravičnosti“.

Le pomislimo na njih grdo borbo proti slovenski soli v Gorici! Oni sami so „nasteli“ pri ljudskem šteju nad 3500 Slovincem v Gorici; a da bi jim dali potrebno sol, do tega jih še do danes nismo mogli pripraviti. Svoj upor opravičujejo s „pravico“ in „zakonom“, češ, da sta na njih strani!! — In tako govorijo in pišejo isti Italijani, ki zahtevajo na podlagi čl. 19. u. z. za se celo laško vseučitščice! Nasproti temu pa jim je zopet le pravično in zakonito, da vzdržuje okraj laško sol v Podgori za peščico laških delavcev, ki so prišli v Podgoro s trebuho in za kruhom.

Enako razumejo „pravico“ in zakon povsod drugod v javni upravi, posebno pa pri sodiščih. Evo par odlomkov iz goriškega „Corriera“, kako on tolmači nazore svoje „klape“ o „pravičnosti“ in „zakonitosti“ v sodni dvorani z ozirom na razpravni jezik.

V 49. stv. je priobčil sestavek, pod naslovom: „Un incidente alle Assise“. Tam pripoveduje, da dr. Stančič se je posrečilo pri prvi obravnavi, da se je v vrstila v slovenskem jeziku. Toda drugi dan je naletel na odločen odpor. Predsednik Šbisa — nadaljuje „Corriere“ povsem v duhu predsednikovih izjav — je izjavil, da obtožence razume italijanski, enako porotniki, sodni dvor in zagovorniki tudi, torej ni prav nikakega razloga, da bi se vrstila obravnavna v slovenskem jeziku, česar vsled tega on kot predsednik tudi ne dovoli. Dr. Stančič je pozneje zopet skušal govoriti slovenski, ali predsednik ga je zopet opozoril na prej izrečeno prepoved; na Stančičev zahtevek se je zabeležila ta prepoved brez obočevanja v zapisnik. Na to pravi doslovno: „il contegno fermo e dignitoso del Presidente trova naturalmente il plauso sempre dovuto ai coraggiosi tutelatori della legalità e del diritto.“

„Corriere“ hvalisa tu predsednika Šbisa kot srečnega varuha zakonitosti in pravice ter mu poje slavo, — katere pa mu seveda kratko niko ne zavidamo.

V naslednji številki 50. se pa zelo zdi v članku „Come son pronti“, češ, se istega dne, ko se je vrstila prej omenjena porotna obravnavna, je bila podana v državnem zboru interpelacija o dogodkih pred poroto.

Daje zatrjuje „Corriere“, da je dobil predsednik Šbisa še istega popoldne ukaz, naj opraviči svoje postopanje. — Na to vzdihuje: Ako bi imeli naši le stotino take hitrosti in odločnosti proti Slovincem, bi se reči ne razvijale tako slabo. Odvetniška zbornica bi morala imeti pred vsem v roki platno in škarje, da bi obvarovala naše sodišče pred poslovenjenjem. Toda ni Italijani — prekaša dalje svoje krokodilske solze — umrjemo po svoji roki. Žal, da se tu pri nas obnavlja na vsej črti — narodni samomor Dalmacije.

Zares, kdo bi se ne razsolzil pri takih tragičnih jeremijadah! Seveda! cepci vsled strahu pred „narodnim samomorom“, pametni ljudje pa od smeha pred takimi neumnostmi, katere je stihel „Corriere“ v malo vrstic.

Pred vsem naglašamo z zadovoljnostjo, da je potrdil tudi „Corriere“ naša poročila o postopanju predsednika Šbisa, namreč, da je ta odredil proti slovenskemu obtožniku zgolj laško obravnavo ter zagovorniku prepovedal govoriti slovenski (... „lo richiamo al diritto prima proferito“). Skušalo se je namreč vse utajiti ali vsaj ublažiti!!

„Corriere“ se torej zle tako zakoniti in opravičeni razlogi, s katerimi je predsednik Šbisa odredil izključno laško obravnavo, da mu poje kar slavo in hosano! Mi pa pravimo, da ni nikjer v zakonih opravičeno tako postopanje. Da, to je naravno proti zdravi pameti! Slovincem je dve tretjini v deželi! Ali tudi tedaj, ako bi bili v veliki manjšini, bi mogli povprašati: Ali smo enakopravno avstrijsko prebivalstvo z Italijani ali ne! Poreče se nam na vseh instancah, da smo enakopravni! Toliko neravneje pa

bi moralo biti, ko smo v veliki večini, da se slovenski obtoženci postavljajo le pred take sodnike, ki unejo besedi in pismu slovenski jezik. Kdor tega ne zna, ni sodnik za nas! Ako pa kak Slovenec nmeje drugi deželni jezik (in takih je veliko, ker Slovinci so bistre glave!), tedaj predsednik se ne more jemati obtožence najenostavnije pravice, da se more zagovarjati v svojem jeziku, v katerem se vendarle najbolje izrazi. — Ne bomo dalje zgubljali besed o teh povsem dognanih, samo po sebi umljivih rečeh. Dostavljamo le, da slovenska večina v deželi se odločno upira takemu postopanju. Proti Slovincem se imajo vršiti slovenske obravnave brez oziroma na to, ali razume laški ali ne! Drugi deželni jezik rabi Slovence ob potrebi, v domači sodni dvorani pa je enakopraven državljani, ki se more posluževati svojega jezika, kolikor mu je drago!

Enako zanimivo je „Corriere“vo lamen-tovanje o tem, da odvetniška zbornica ne stori svoje dolžnosti, češ, da bi ta lahko imela v roki škarje in platno (smešno!) in branila slovensčini v sodni dvorani. Kaj neki naj se stori ta že itak dovolj prusluta odvetniška zbornica goriška? Ali se ni še dovolj osmešila s spomenico žalostnega spomina v decembru l. 1894., v kateri se je udeležila na izrečno razveljavljeno ministrsko naredbo in na tako brezumnim podlagi tožila jednega sodnega uradnika? In kaj se je zgodilo na to spomenico? Na Dunaju so se smejali in rekli, da vsi tišči služaji, katere je navajala spomenica kot kazni vredne grehe, so povsem zakoniti; ako bi bil sodni uradnik drugače postopal, potem bi dobil ukor. — No, in dr. Verzeznassi je letos se interpeloval vlado v deželnem zboru, zakaj ni odgovora na ono spomenico!

Tako je torej skušala naša odvetniška zbornica zatrei slovensko uradovanje v Gorici: uspeha ni in ga ne bo, dokler bomo Slovinci se morajo in ne zalobare. Kaj drugega naj se stori? Saj je že dovolj drzno presegla mejo, svojega dolokroga in vtikala se v vprašanja, o katerih je nikdo ne bo vprašal za dovoljenje, ali naj se rešijo tako ali drugače! Kdo je dal tej zbornici oblast, na take načine ustavljati se izvrševanju „ustavnih zakonov“. Naj gospode gledajo, da ne začne slovensko ljudstvo drugače ropotati, kajti utegnili bi kar oglušeli. Slovinci ne bomo „ščavli“ nikomur, toliko manj peščici laških in židovskih prenapetcev!

Ali zamislite vendar, da „Corriere“ kliče na pomoč odvetniško zbornico. To nas sila k pozornosti. — Zdi se, da zlasti židovski odvetniki se h je za svoj mastni zaslužek; a v obrambo ljubega kruha naj jim priskoči na pomoč odvetniška zbornica. — Zato bomo skrbno pazili na slehern korakec te zbornice in govorili brez ovinkov, kar in kolikor bo treba, bodisi v listu samem ali drugam potam.

„Corriere“ pravi, da njegovi somisljeniki niso na stori proti uvajanju slovensčine v sodišča! Kako more vendar delati, toliko krivico svojim najboljšim delavcem na tem polju, ki se najodločneje ravna po njegovi želji? Državni pravdnik se obnaša v svojem uradu tako, kakor da je cela dežela laška; zato toži tudi Slovinci le v laškem jeziku. Da, tako daleč sega ta doslednost, da mora državna pravdnika namestiti, ki je vendar Slovenec po rodu in duhu in ne kak renegat, pisati laške obtožnice tudi proti Slovincem. To je vendar najodločnejše preziranje slovenske dvetretjinske večine v deželi! Kako se obnašajo sodniki, nam je dal pač najlepši dokaz sam predsednik okrožnega sodišča. — Ali želi „Corriere“ se boljsh delavcev za svoje nazore in želje in poželjenja? Kakosnih želj! — Goriškim Lujom ni treba ne političnih društev, ne deželnih in ne državnih poslancev v obrambo dosedanjih odnosov pri našem sodstvu, marveč več kot dovolj so jim taki uradniki, kakoršni so Canevardi, Šbisa, Giani, Pangrazi, Franceschini, Musina, itd.; ti že storijo vse mogoče, da se laškemu jeziku ne bo delala krivica. — Ali gospodje naj le bodo pripravljeni na to, da pride čas, ko bodo morali tudi oni spoštovati temeljne državne zakone in uradovati Slovincem v slovenskem jeziku, ali pa opustiti službovanje med nami, kajti čas je že skrajni, da se res dejanski uveljavi zlato geslo: Justitia regnorum fundamentum!

Ker smo že pri porotnih obravnavah, naj dodamo še par besed. Obravnavo proti Slovincem Škorjancu se je vršila od ponedeljka do srede popoldne. Porotna klop je bila mešana; vsled tega je bilo vse obravnavanja dvojezično; državni pravdnik, zagovornik in predsednik so govorili v obeh jezikih. — Kako mučno, kako dolgočasno za vse od kraja, za obtožence, za sodni dvor in porotnike! Upamo, da merodajni krogi končno vendarle pridejo na našo pot, namreč,

da: proti Slovincem naj bodo obravnave čisto slovenske, proti Lujom pa laške. Na tak način se „Bog in narod“ polovico časa, a stvari sami bo bolj ugodno.

Cerkev enakopravnost morala!

(Izv. dop.)

Neprijetno nam je, ker se moramo prepirati s slovenskim listom in odbijati napade od slovenske strani. Vendar v korist dobri stvari in pa v čast resnici smo prisiljeni odgovoriti znanen „Pr. L.“.

Vsem čitateljem „Soče“ so gotovo že znani članki: „Katoliška ljudska stranka pa Slovinci“, v katerih smo dokazali z golimi resnicami, da za zdaj, pri sedanjih razmerah, ne kaže, da bi jugoslovanski poslanci vstopili v Dipsaniljev klub. Navedli smo tehtne razloge in jih podprli z najnovjšimi podatki. Članki niso nameravali drugega, nego dokazati, kako nemodro in neprevidezno delajo tisti, ki hočejo po vsej sili izročiti politično vodstvo cerkvenim dostojanstvenikom. Zakaj mi to odločno odklanjamo, povedali smo jasno. Nikdar in nikoli — to posebno poudarjamo — ni bila državna cerkev pravična vsem narodom, najmanj Slovincem. Pred nekaterimi leti je okrajno sodišče v Gorici dopisovalo duhovnim uradom v goriški okolici v slovenskem jeziku. To je menda prihajalo od pametnega uradnika. Odkar je pa ta uradnik zapustil sodišče in bil menda uradnim potom prestavljen drugam, so se jeli prikazovati zopet nemški in laški dopisi. Nasi gospodje v goriški okolici so silno krotki in si ne upajo stopiti proti tej krivici na noge, dobro vedo, da bi se s tem zamerili v Sijono. — Vendar sta za naša dva župnika, ki sta se drznila, vrniti nemški in laški dopis. Eden je dobil od okrajnega sodišča nemški dopis; napis zunaj je bil laški s pokvarjenim, le v lahonskem slovarju nahajajočim se imenom. Pri tistem dopisu se je videlo, da je bila neprijazna roka vmes. Se v župnika je zgrabila nevolja ter vrne dopis z opazko in uljudno prošnjo, naj se mu piše slovenski. Namesto slovenskega dopisa dobi oster ukor iz Sijone, — s poveljem, da mora sprejeti vsak dopis od svetnih oblastnih, naj bo pisan ali v nemškem, slovenskem ali pa tudi italijanskem jeziku. Ne-verjetno, kaj ne! Nekateri drugi župniki so dobili ukor, ker so izdali slovenske krstne liste. Nam je znanih pet takih slučajev. Duhovni uradi so poslali slovenske matične izpiske različnim svetnim oblastnjem, n. pr. za vojaške namene, potom županstva in okr. glavarstva na najvišje vojaške oblasti, e. k. r. namestništvu, celo na Ogorsko t. d. in nikdar ni bilo slišati, da bi jih oblastnije vračale. Le iz Sijone — dobivajo duhovni uradi retour slov. izpiske s pridržanim ukorom.

Uredništvo „Soče“ je v zadnjih člankih opazilo, da tudi najpri cerkvenih uradih v mestu so le nemški in laški, slovenskih pa ni nikoder. Mi sicer se nismo potrudili, da bi jih sli gledali, vendar vzamemo tudi to na znanja.

Vse to smo v člankih z dostojnimi izrazi označili in izrekli svoje obžalovanje. Proti temu se vzdigne „Pr. L.“ ter z vzglavjem: „Spoštuj očeta in mater“ nam očita, da smo napadli prevzeto osebo, da ne poznamo četrte zapovedi in pravi: „Gorje jim, ki cerkve ne spoštujejo! Zgodovina nam spričuje, da so nesrečno poginili kralji in cesarji, ki so preganjali papeža in Cerkev. Vsakdanja skušnja nam pa potrjuje, da Bog strašno tepe občine, ki njegovi maziljenem kljubujejo; nam potrjuje, da vsaki mogoči, ki z napravljajenja plesov duhovnike jezijo, ki hujkajo ljudi proti „gospodu“, v malo letih izginejo brez sledu; njih hiše in posestva preidejo v tuje roke, njih otroci morajo po svetu! Ne dotaknite se mojih maziljenecv“. Strašne besede! Pa čemu to pišemo?

V opomin tistim, ki javno sodijo svoje skofe, bodis, z besedo, bodis s pismom! To se je nedavno zgodilo tudi v nekem slovenskem listu, ki izhaja v Gorici. V tem listu se vlačita pred obodno klop javnega mnenja naš višji Pastir in ljubljanski škof. Poslednjemu se celo očita „hudodelstvo nad vero!“

Sina, ki bi se predznil na javni ulici tožiti svojega očeta: Glejte ga, tak in tak je moj oče, vreden je, da ga zaničujete — imenovali bi ga brežbožnega. Takega sina bi zagodo proklestvo četrte zapovedi..... Tako naš „Pr. L.“

Ako bi ne poznali gospodov pri „Pr. L.“, rekli bi, da so se s pametjo skregali. Ker jih pa prav dobro poznamo, zato je treba globlje iskati uzrokov take pisave.

Da bode mogoče zaslediti uzrok, zakaj gospodje okoli „Pr. L.“ tako pišejo in vedno četrto zapoved poudarjajo, treba je imeti pred očmi naše goriške razmere. Že več let, kakor je vsem znano, klečeplazijo prav dobro znani življi v sijonskih krogih, da bi čez „Sočo“ izprosil anathema. Prav dobro nam je v spominu, kako je krolil po nadškofiji naert pastirskega lista, ki naj bi posredno spodbudil „Sočino“ stališče. Kakor se je pokazalo, ni šlo. Ko bi tudi prišlo do tega, „Soča“ bi ničesar ne zgubila, pač pa pridobila. To so menda „goreji“ slutili, zato so vse opustili. Dasi pred leti se ta naert ni izvršil, vendar se vedno upajo zatemele zvezde, da se bo dalo to doseči. Zato porabijo vsako ugodno priliko, da spravijo priljubljeni naert nekoliko bliže k uresničenju. Prav članki „Katol. ljudska stranka pa Slovinci“ so jim dobro došli, da bi nekoliko v Sijono vzbudili nevoljo in povod k prokletstvu. Da bi to tim lagie doslegli, zato vedno in povsod vpljejo o „strašnem pohujšanju“, „husitskem obkovanju“, četrtil zapovedi itd. Stem se hočejo prikupiti „goreji“ in do-se-čito, po čemer toliko let hrepeneli..... Ali se jim to posreči ali ne, je skoraj težko uganiti. Ne bi bilo od škoda, ako bi se to zgodilo, saj bi Slovinci poprej prišli do svojih pravie.

Mi smatramo le ta „anathema“ kot glavni vzrok neprestanega poudarjanja četrte zapovedi in autoritete. Dobijo se pa meč čitatelji „Pr. L.“ tudi taki, ki trdijo, da znane osebe zato tako pišejo, da bi se — prikupile — in marsikaj za svojo osebo do-segle. Mi nismo tako hudobni, vendar opozarjamo tudi na tako mnenje. Povemo pa prav odkritosrečno, da tudi nas večših skušnjava molit tako misliti, ker nameni so čedalje očividnejši. — Vkljub temu smo za zdaj to skušnjavo prenažali.

Vsekakor je žalostno, da učeni gospodje postajajo tako malenkostni in nizki in nimajo toliko poguma, da bi trditve v člankih omajali; saj smo vedno pripravljani prekriti, poravnati in popraviti, ako bi storili kako krivico.

Hadimo k posameznim točkam. „Pr. L.“ je reč tako zasuknil, kakor da bi „Soča“ napadala Prevzeto osebo. Proti temu smo prisljeni ugovarjati. Mi strogo ločimo v Sijono — prvo nadstropje in pa oboje v priličnih prostorih. V prvem nadstropju je drugače vse v redu, — samo prevelika mehkoaba in prevelika dobrota se zlorabi.... Gledé priličnih prostorov je pa reč vsa drugačna. Stari gospodje pripovedujejo, da v priličju že več kakor pol stoletja veje duh jozeftinizma — in ne povsem pravičnega postopanja. Dalo bi se o tem veliko govoriti in veliko dokazati, ali danes nam se je omejiti le na narodno vprašanje. Pred dvajsetimi leti je tudi „Soča“ pisala o enakopravnosti pri cerkveni upravi. Dva dekana sta se uprila nemškutarenju pri krčkih, in sicer rajni šempetarski dekan g. Kobal in eden, ki se vedno živi. Prvi je večkrat pripovedoval mladim gospodom o krivici pri cerkveni upravi v narodnem oziru in večkrat povzdignil glas proti cerkveni pisarnici. Z veseljem se je izraževal: „Večkrat sem opral prav to tablo (kazaje s prstom na napis) v „Soči“, pa vkljub temu je še vedno črna“. Dasi je mož poznal prav dobro četrto zapoved, vendar je to storil. Ker ni imel pristave zaradi zamere „na zgoraj“, ker je posebno znana oseba v znanem zavodu vsakega kapelana in duhovnika terorizovala, ako je kako besedo znil na to stran, zato je tudi dvema dekanoma upadel pogum. Ko je prišla sedanja Vzvišenost v Gorico, vzela je k sebi v vseh jezikih zmožnega kapelana pokojnega g. Gerbeca, katerega cela nadškofija jako pogreša. Prava ta je začel poiglati upeljivati narodno enakopravnost, in da je še ostal živ, bilo bi se v tem oziru na bolje obrnilo. Odkar tega moža nimamo, gremo pri cerkveni upravi v narodnem oziru nazval. Ne čudimo se, ako smo prišli tako daleč, da se go-ri o ukorih. S tem, da je Vzvišenost vzela k sebi v narodnem oziru pravičnega gospoda, je pokazala pravilnost, — torej nimamo pravice očitali. Vse drugače je zdolaj.

Pred leti je duhovnik nekoga v cerkveni pisarnici opozoril na slovensko uradovanje, ali dobil je odgovor: „Wir befehlen, ihr habt nichts zu befehlen“. Torej, „Macht vor Recht“, navadno geslo v podražljivi cerkvi. — Iz dosedanjega lahko spoznamo čitatelji, kje tiči vzrok in da nismo nameravali napadati osebe v prvem nadstropju — nego le nezdrave odnose v prilični pisarnici. — Kaj pa da, glavna oseba je v prvem nad-

stropju, in nekoliko sončice pade tudi na zgoraj. Znano je, da ministri in še višji ne spisujejo, samo podpisajo....

„Pr. L.“ pozna četrto zapoved samo na ono stran, t. j. kakšne dolžnosti imajo otroci, podložni do svojih starišev, pa ni povedal, kakšne dolžnosti imajo stariši, predstojniki do svojih otrok. Četrta zapoved ukazuje starišem, naj bodo pravični svojim otrokom, ako hočejo, da jih bodo spoštovali. Prav pravičnost v družini je glavni temelj družinske sreče, zadovoljnosti in medsebojnega spoštovanja. Le poglejte v vsako bujico; tu bo videli otroke, ki spoštujejo svoje stariše. Zakaj? Zato, ker je oče pravičen, ker vse jednako ljubi, nikomur ne daje prednosti, vsem jednako deli dobrote in brenena. Le v tisti hiši je sreča, zadovoljnost, spoštovanje, mir, ljubezen, kjer se oče strogo drži krščanske pravice, in sicer razdeljuječo pravice, ki ukazuje z vsami podložnimi jednako postopati. Kjer stariši zelo pristransko postopajo ter jednega ljubijo, drugega prezirajo, proti enemu imajo vse obzire, proti drugemu nobenega itd., tam ni več spoštovanja, ljubezni itd., v taki hiši vlada razmerje, kakor med sinom in očetom. Vauk dan vidimo, kako premoženja in hiao propadajo, ker stariši grozijo proti razdeljujoči pravici, ker so proti nekaterim udom v družini popustljivi, obzirni, proti drugim brez obzirni. Vseled tega, ko otroci odrastejo, zapustijo domčo hiao in grado v svet. Z Bogom spoštovanje, z Bogom ljubezen! Ako pogledamo družabno življenje, vidimo isto. Zastopniki pravice in resnice vedno vpljejo le o dolžnostih podložnih do predstojnikov, kakor da bi oni ne imeli dolžnosti do njih; okrožnice, pastirski listi, brošure in cele kupe knjig se spisujejo in širijo sveta razposiljajo, v katerih se govori le o dolžnostih nizkih stanov, nižje duhovščine, delavcev, kmetov, o dolžnostih višjih — ni duha ne sluha. Cele kupe pastirskih listov nahajamo po faranih arhivih, namenjenih nižjemu ljudstvu in nižji duhovščini. Kodaj doživimo pastirskie liste, ki bodo razpravljali dolžnosti n. pr. ministrov itd.? Ali niso cerkveni dostojanstveniki tudi pastirji Badenija in Gautscha? Bog vé, ali to do živimo!

Katekizem pravi o četrtil zapovedi, da gospodje so dolžne s podložnim „pravično ravnati, jih zoper silo in krivico braniti“. Oj, ali ste slišali? Nam očitate, da ne poznamo četrte zapovedi, zdi se, da jo vi se manj poznate. Sicer pa Bog ni dal samo četrte zapovedi, nego tudi peto in sedmo zapoved.

Cerkvena uprava bi morala dajati tudi v narodnem oziru le izglede in pokazati, da je pravična vsem podložnim, Italijanom in Slovincem. Z izgledom bi morala to pokazati ter celoma svetu dati na znanje, da je tam sedež resnice in pravice, da pozna razdeljujočo pravico. Ako celo posvetne oblasti že nekako upoštevajo naše slovenske pravice, ko je vendar znano, da z večine tam le brezperci ukazujejo, koliko bolj bi smeli to pričakovati od cerkvene uprave! Peta zapoved pravi: „vsakemu dobre zglede dajati“ in sedma: „vsakomu pustiti, dati in opraviiti to, kar je njegovega in kar mu gre....“

Nam Slovincem ticejo narodne pravice. Mi imamo pravico zahtevati od svetne in cerkvene oblasti enakopravnosti, kajti dvojna oblast je tu zaradi ljudstva, italijanskega in slovenskega, in ne ljudstvo zaradi njiju. Župniki in dušni pastirji predstavljajo slovensko občino, in karkoli dobijo od obel oblastnih, ne velja njim, marveč ljudstvu, katero zastopajo.

Vsi dopisi od dvojne oblasti namenjeni so slovenskemu in italijanskemu ljudstvu, in ne dotičnemu župniku, kajti župnik je tu zaradi ljudstva in ne ljudstvo zaradi župnika. Po narodnih zakonih morala bi dvojna oblast v obeh jezikih uradovati in dopisovati, ne pa Italijanom italijanski in nam Slovincem nemški. To je proti naravnim zakonom in proti duhu cerkvenega prava. Mi nismo krivi, da smo Slovinci.

Poglavitno načelo, ki izhaja iz naravnega zakona, je: Vsakemu svoje dajti. Tu ne velja nezaolozena nevednost, ker vsakemu človeku je to načelo globoko v srcu prirojeno. Naravni zakon ima obvezno moč za vse ljudi, za papeža, skofe, kralje in cesarje itd. Vse postavbe, vse okrožnice, vse določbe, vsi ukrepi svetne in cerkvene oblasti morajo sloneti na naravnem zakonu. Vsak korak od strani cerkvene ali svetne oblasti proti naravnemu zakonu ne veže podložnega, cerkvene in svetne naredbe proti naravnemu zakonu — niso

postave, torej nimajo obvezne moči. Naravni zakon je nespremenljiv, vekomaj ostane isti. Noben papež, noben škof, noben cesar, noben zbor itd. ne more in ne sme ga spregledati. Vsi cerkveni zbori, vse cerkvene postave, slone na naravnem zakonu. Noben škof ne sme izdati takega odloka proti naravnemu zakonu. Ker torej — materin jezik stoji na naravnem pravu, in ker vsak Slovenec ima pravico, da mu oblast, katere je zanj postavljena, spoštuje naravno pravico, je vsak ukor v tem oziru neumestno, krivično, nasproten naravnemu postavi, torej — nima obvezne moči, in vsak duhovnik lahko slijajno protestuje proti takim ukorom. Pred nekaterimi leti je cerkvena uprava zahtevala od župnika, da naj piše c. kr. namestništvu v nemškem jeziku, ali župnik je kar „brevi manu“ in odločno zavrnil to protinaravno zahtevanje.

Dostavek uredništva. — Nas velec. g. dopisnik je poslal se eden članek pod gornjim naslovom. Priobčimo ga prihodnje, ker spoznamo, da je čisto primerno, ako se razpravlja na vprašanja. Veliko se govori o „pohištvanju“, a nikdo ni imel srčnosti, da bi spregovoril jasno besedo o odnosih, nad katerimi se v resnici svet pohištjuje. Po našem mnenju bi morala biti vsa nižja duhovščina hvaležna pisatelju teh člankov. Kdor pa hoče radovoljno pripogibati svoj tilnik, temu seveda ni pomagati. — Napake so bile in bodo; toda treba je tudi ljudij, ki nepristransko kažejo na nje. Ta namreč imajo članki našega dopisnika.

DOPISI.

Iz Prvačine. — V nedeljo popoldne 26. aprila je imela ženska podružnica sv. C. M. svoj obični zbor, katerega je udeležilo nad 60 družnic. To nam je dokaz, s kakim veseljem se oklepajo naše vrle ženske tega prekristnega društva.

Predsednica pozdravi zborovalke, ki jih zahvali za tako ogromno udeležbo. Spodbuja priučenost, naj ostanejo zveste društvu v korist trpetega naroda; naj delujejo neumorno v prid trpeti deci.

Gosp. tajnica prečita zapisnike odborovih sej, v katerih ima kaj lepo povedano, kako laskavo so se mnogi izrekli o lanskem veselicu. Pohvali vedenje društvenic o takih prilikah, kakor tudi pri korporativni udeležbi sl. sv. mase in dan praznika sv. C. M.

Gosp. denarničarica poloti račun minulega leta, ki pove, da je poslala 100 gld. kot II. pokroviteljstvo družbi, vrh tega 4 gld. iz nabiralnice. Sprejela je 5 gld. 16 kr., ki so se nabrali pri svatbi gosp. nam. taj. Jozefa Črne, ter sklopa račun s 14 gld. 53 kr. ostanka.

Zbor sklene, naj se tudi v bodoče korporativno udeležijo pogrebu umrle družnice s podaritvijo venca v znak sestrinske ljubezni; kakor tudi, naj se izplača iz blaginje sl. sv. mase v 30. dan smrti in vsako leto v dan praznika sv. C. in M. v namen, naj bi ta naša družnica izposlala Vsemogočemu, da bi nam Slovonom enkrat zasvetila zvezda pravice.

Po kratkem odmoru preide se k volitvi. Ves zbor izreče enoglasno, naj ostanejo glavni faktorji društva prejšnje, namreč gg.: Avgusta Črlova, predsednica, Alojzija Mozetičeva, tajnica in Viktorija Poljska-kova, denarničarica. Namestnice in odbornice volijo zbor po listkih. Izvoljene so: bile gg. Terezija Pahor, Ivana Gregorič, Jozefa Črne, Marija Mozetič, Terezija Saksida, Lucija Gregorič in Rozalija Zorn. Iverje-nice: Gospod. Antonija Pipan za Gradišče, gosp. Katarina Krvin za Vogersko in gosp. Jozefa Saksida za Saksid. Upajmo, da vzdrži naše društvo spečo „čitalnico“.

Iz Križa na Krasu.* — Račun naše občine za l. 1895. je bil razložen 25. febr. t. l. v občinski pisarni po dolobah g. 65. obč. reda. Zar se ni dogodilo še nikdar v naši občini, to se je pa pripetilo 8. marca t. l. Po popoldanski službi božji se zbere nekoliko mož in želé pregledati občino razložen račun; tej želji se pa g. načelnik ni precej udal, pa se ne vé, zakaj! Račun se je pregledal, dasi proti volji g. načelnika, ter se je mnogim točkam ugovarjalo pismeno. Ali kaj stori naš modri g. načelnik, poslušajte ljudje božji! Ker je bil račun že podpisal vzlic g. 65. obč. r. pred preteklo 14. dnij, ni sklical več gospodarskega sveta, da bi se omenjeni ugovori pretresali. Račun je baje poslal nespremenjen sl. dež. odboru (se pa ne vé gotovo, ako je že poslal ali ne. Reč drži zelo skrivno), ne oziraje se na ugovore, kakor češ, kjo meni kaj more! Prisiljeni smo vprašati g. načelnika, čemu je občinski red? Kaj nam koristi, ako se ne dela po njem? Ako g. načelnik ne ve odgovora, povemo mu mi: Občinski red je zato sestavljen, da se občinski predstojnik natančno ravna po njem, ne pa po svoji glavi. G. načelnik je še sedaj nekoliko menj kakor vsemogočen!

Tedaj preč s takim samovoljnim ravnanjem, koje bi čast delalo kakemu turskemu paši, ne pa občinskemu predstojniku v naši državi. Več občinarjev.

Iz Kanala, 22. aprila. (Naše sad-jarsko in vinarsko društvo). Dasi je naše sadjarsko in vinarsko društvo se le v povojih, kajti staro je komaj eno leto, more se vendar ponasati s svojim dosedanjim delovanjem; a zaslugi si je pridobilo že s tem, da se je naše prebivalstvo, rekli bi, splošno vnelo za društvo in njega namene ter s tem pokazalo, da želi in hoče napredovati in si tako zboljšati svoje gnotno stanje. Bil je pa resnično že skrajni čas, da se je to za naš okraj prekristno društvo ustanovilo, da se z njega pomočjo prebivalstvo zopet pomore in reši iz žalostnega

stanja, v kateri so ga spravile nepretrgane vrste slabih letin in drugi žalostni odnosi. Sedaj steje sicer društvo okoli 100 udov, med temi 5 ustanovnikov, vendar je to se vse in vse premalo; zato pa naj bode posebna briga vsem zavednikom, društvu kolikor mogoče pridobiti novih udov, da bode polagoma vsak posestnik našega za sadjarstvo „od Boga nalašč ustvarjenega okraja“ ud tega društva; kajti le tako bode mogoče društvu svoje delovanje razširiti, da bodo imeli udje vedno večji dobiček. Od lani vsajenih drevesc se je pocepilo letos 800, a divjakov se je vsadijo letošnja pomlad nad 2000. Cepile so se naslednje vrste: 1. jabolka: Ananas, kosmač Ananas, Virginski zgodnji rožek (Virg. Rosenapfel), angleško zlata zimska parmena in (14) Bismarkovo jabelko; 2. hruške: Amanjeva maslenka in domača „Ortolanka“; 4) češnje: Najzgodnejša Rencanka in Frommova srenica. Izmed cepljenih drevesc razdelje se krepkejša prihodnjo spomlad posestnikom.

Je-li pa vodstvo prav storilo, da je zgoraj navedene vrste cepilo, naj blagovoljno presodi občinstvo, vsečaki in oni, kojim je blagor našega ljudstva na srcu. Gotovo pa je, da ne bode društvo nepremišljeno vpelevalo in razširjevalo novih, če tudi povsod hvaljenih vrst, ki niso v naših krajih še izkušene, marveč izbirati hoče tudi iz domačega sadja ono zlato, ki je vsega priporočila vredno. Zato pa vzame društveno vodstvo vsak nasvet od katerekoli strani drage volje v postev.

Da deluje društvo v pravem smislu, dokaz je, da mu je blagovolilo podeliti visoko c. kr. poljedelsko ministerstvo podpore 300 gld. za začetek l. 1897. Z letnino, katero naj vsak ud točno plača, s podporo visoke c. kr. vlade in s pripomočjo slavnega c. kr. kmetijskega društva v Gorici, ki je našemu društvu do sedaj pokazalo tako blagohotno naklonjenost, nadeja se odbor, da mu bo mogoče že v prihodnjem letu ne le razširiti sadno drevesnico, ampak tudi ustanoviti zelo potrebno trtnico za ameriške trte.

Ker je krmna pesa žalibog premalo znana še v našem okraju, zasejalo je je društvo na „vojnem vrtu“ za namenom, da se rastlike trezplačno razdelje med ude. Naj torej nikdo, ki je ud, ne zamudi priti po to prekristno rastlino.

Po slavnem c. kr. kmetijskem društvu — h kateremu naj bi pristopil vsak premožnejši posestnik, — dobilo je društveno vodstvo okoli 150 sadik hmelja, ki so se razdelile med posamezne posestnike skoro vseh občin v poskus. Dal Bog, da bi bila naša tla ugodna tej rastlini, bil bi to vir blagostanja našega okraja.

Konečno dovoljujem si še eno opombo. Iz predstojatelja razvili lahko vsak posestnik, da nismo tako zapušteni, kakor se v obče sodi. Posestniki! Poslužujte se ponujanih Vam darov, delujte za svoj blagor v prvi stvari sami z veseljem in doslednostjo, zapuščati v Boga, in Njegov blagoslov ne izostane!

Iz kobarškega Kota, 27. aprila. — Težko je poročati javnosti o raznih krajevni razmerah. Ker človek nima očij krog in krog glave kakor nekdanji paganski mladič, kojemu so pripisovali tedanji narodi vsevidnost, mora poročevalec opisati zraven lepega tudi senčno stran, ker drugače se je bati, da ga kdo kakorkoli „krcja“.

Vsej Primorski je znano, kako je dajal prejšnji župan breginjski prešlo jesen račun poročnemu sodišču v Gorici o svojem 21-letnem županovanju in katero sodišče ga je naposled obsodilo v zapor na tri leta. — Po prvih 6 letih Kadenarovega županovanja se je modrim in treznim občanom odtujilo njegovo vladanje. S pomočjo Ložanov in Sedlanov so hoteli odstaviti na volišču l. 1879. ves odbor; a zaman. Mož visoke rasti je znal s svojo premetnostjo svoje občane ogovoriti in ti so mu lepo verjeli.

Okolica K. so bili sicer modri možje, a ker javne da so komaj znali svoj podpis, umeje se, da so bili isti v marsičem varani in speljani na led. — Za časa nam je poskrbelo naše glavarstvo k izvolitvi novih starešin 7. t. m.; a ožja volitev novega župana 24. t. m., — in ta je zdaj g. J. Balog. — Razsežni imenik volitev je pomnožil tudi število odbornikov od 12 na 18.

Ker so se pred volitvijo volilci delili v dva taborja, in kakor imajo drugod n. pr. „beli“ in „črni“, obveljalo je tukaj nabele „ubogi“ in „bogati“, dasi je le mala razlika v tem oziru na kmetih. — Ker so „ubogi“ tiščali na to, da v odboru imajo večino, ki njihove koristi zastopa, napeli so svoje sile istotako „bogati“ ter „ubog“, kakor je videti, odvagali, in ti imajo za sedaj večino, če bi se s časom kolobocija drugače ne zakukala. — Volilci so se ob enem zložno ogibali krčmarjev z namenom, da nanje niso navezani, kar je vzročilo, da čestni odbornik g. A. Gasparut ni več voljen. — Ker so si „ubogi“ in „bogati“ stali na volišču drug proti drugemu, ostali so tudi Robiščani brez zastopnika v odboru, mej tem, ko oni štirje, za Loge odbrani, pripadajo ostali občini Breginji. Novemu odboru bode marsiktero uprejanje na dnevnem redu, zlasti o dolgovi, ki so narasli vsled tožbe proti K., pa vse to se polagoma in previdno reši, dotle da koló časa pride zopet v pravi tr.

Občudovati je požrtvovalnost Ložanov, da tako napredujejo s svojo novo cerkvijo; zraven tega omislili so si tudi novi zvon 25 starih cent. teže, ki bode cerkvi in Ložanom ponos.

Od beneške meje. (Slovenci strahili Lahom! — Zorutova domovina rop-Slovecev!) — Kdor Slovencev je bral gorški „Corriere“ od 24. marca t. l. stev. 36. in tržaški „Piccolo“ od 26. marca t. l. stev. 5191, morda se je nehotne smejal neumnim in lažnim trdilom teh časopisov.

Pravo je zadel „Corriere“, da brški Slovenci ne spimo; le škoda, da so se zdržali prepozno iz stoletnega spanja. Ako pre-

skočimo le vsaki pragi, že ropotajo Lah, da trosimo protinarodno seme. Kje pa? — ne vem; v naših slovenskih vaseh Hruševlje, Nablo in Lože gotovo ne, za poitalijanci vasi Dolenje in Rutarje pa se ne brigamo. Pri nas ni Lahov — in se oni, bivajoči v zadnje imenovanih vaseh, ki se Lahom smatrajo, so ali „laski podaniki“ ali pa „laski slovenskega pokolenja“, kar je dokazala o svojem času „Soča“. Ti ljudje torej kličejo „Jupitra“ na pomoč, da bi branil Zorutovo zibelko potujčenja. Le naj ti bije srce mirno, „preučeni Corriere“ in vadi donro, da so bili, so in bodo Slovenci v Zorutovi vasi Lože in okolici spadajoči v slovensko župnijo. Zorut, pa ne Zorutti, je kršten v naši župniji pod prvotnim in edino pravim imenom Zorut, kakor so n. pr. Zorzut, Koncut in drugi. Gotovo so bili Zorutovi dedje, ako ne celo njegovi starši — Slovenci.

„Corriere“ se tudi huduje, da imamo slovensko slovo v Hruševlju, češ, njeno naravno središče bi bil Slovinc pri Nablum, kjer imajo povsem novo („affatto nuovo“) solsko zidališče. Kaj si se izmisliš, pravilni „Corriere“? Ako ne poznaš naših okoliščin in razmer, svetujem ti, da bi raje molčal, kajti laž ima kratke noge in tvoja najbrže najkrijeje. Zapomni si, da je solsko zidališče v Slovincu delom porušeno, staro ter v vseh ozirih za slovo nesposobno, pa ne „affatto nuovo“. Mogoče je vzel „Corriere“ dopisnik „novo župnišče“ za slovo — pa ni se čuditi, kajti kratkovidneži vzamejo konja za osia. Da je slova v Hruševlju, je čisto naravno in posteno, ako poznaš lepe in raztrošenost solske občine. Le pridi pogledat, ti že pokazemo, kje so Hruševlje, Nablo, Lože (Po vaze Lonzano), Illekniv, Pristava, Brdice in Slovinc. Toda pametno se boš moral obnašati, sicer bo hude pela! Nimamo li pravice, ako bi hoteli, postaviti slovo na skrajno mejo; recimo v Nablo, ali k Fabricijevim „delu Lož“, kjer so Slovinci? — Ti rješ z „Legu“ čedalje bolj čez mejo, a k nam ne pririješ — poznamo „liče“! Kaj porečeš pa sedaj, bratec „Corriere“, ako smelo trdim, da bodejo, ako ne popred, gotovo v jednem stoletju slovenske sole tudi v Rutarjih in Dolenjih? — Ali se slovenske sole v Foiani ne bojis, katera meji tudi našim polascenim tlem? — Povem Ti, dragi „Corriere“, ne boj se nič, kajti ne vprašamo in ne zahtevamo nič tvojega, ampak le to, kar je naše! Pomisli, dragi bratec, koliko družin ti priromu leto za letom v tvoje polasčene vasi in ti — kličeš „Jupitra“ na pomoč, da bi se v naši fari slovensčina ne razširila, ko smo Slovinci? — Pokukaj raje v svojo vas, koja te izdaja, kakor Judež Iskarjot, in nikar ne skili v slovenske vasi, v kojih ne bodeš nikdar razširjal svoje „propagande“! Jezis se tudi, bratec moj, da se namerava zidati novo solsko poslopje v Hruševlju za 146 solskih otrok, a ne za sto, kakor ti pišeš, češ, da bode mo lože „slovenizirali“ v „solki“ okoliš spadajoče vasi! Ne boj se, — nimamo kaj posloveniti — saj so itak slovenske, — torej tvoj vsklik ali bolje „vzdih“: „Lonzano... o rosa del vento sloveno“ je brezpotrebna!

Tovariš „Piccolo“ smatra razum Lož celo Slovinc pri Nablum kot lasko vas, trdč med drugimi..., tanto San Laurin di Gneule, dove Pietro Zorutti fu battezzato, e lo stesso Lonzano (po naše prvotno Lonze-Lože) ov' egli aprì gli occhi alla luce — caddranno un po alla volta nelle aguzze grinfie degli agitatori sloveni. Lonzano è compreso nel circolo che quei messeri propongonsi di slavizzare!

Zapomni naj si „Piccolo“, da je res vreden svojega brata „Corriere“ v vseh ozirih. Najbrže se jini sanja, da je Hruševlje tam kje v blaženi Italiji, kjer je bil rojen Dante!! Vasa učestno in gnile trditve v teh ozirih so poznani ne le cel Slovincij, ampak tudi vsakemu najpriprostejšemu brskenu kmetu!

Za danes dovolj pojasnila, veleučena sodruga; ako želite v prihodnje kaj več, se vama postreže veselim srem v — polni meri! Opazovalec.

Iz Idrijske doline. — Dolge vrste izdelanih dr. leže na obeh krajih naše Idrije. Žalost presine človeka, vidičega, kako naši kratkovidni gospodarji vnujejo lepe gozde solskanskemu veletržcu v korist. Kmetje ostajajo brez dr. in brez denarja; ne pomislijo, da nimajo od tega dobička. Redki so gospodarji, ki ne živijo od danes do jutri, pač pa nekoliko gledajo v prihodnost. Upanje imamo, da pride enkrat železnica v naše hribe; zato pa nekateri modri gospodarji to uvažujejo ter hranijo svoje kosate gozde za boljše čase. Pride čas, ko se bodo les in drva prav drago prodajala, pa nekateri gospodarji ne bodo deležni teh dohodov, ker so zdaj premalo modri. Dasi so naši kmetje od več strani opozorjeni, vendar ne nehajo še pehati lepši dr. v Idrijo, in velike dobičke dajati velekapitalistom. Ne vem, kje so imeli oči slapski trgovci, da niso kupili dolnjega mlina ter s tem zabranili pot L. iz Solkana. Pride čas, ko bodo vsi slapski trgovci obžalovali to svojo nebržnost. Opravičiti se ne morejo, ker so bili za časa opozorjeni. — V Bači bode kmalu končan most čez Bačo.

Goriške novice.

Osebnosti. — Prijorjem bolnišnice usmiljenih bratov v Gorici je bil potrjen za nadaljnja tri leta velec. o. Frut. Mayer. V ponedeljek je bil pri Njg. Veličanstvu v avdienci.

G. g. Jos. Klanjšček, kapelan v Biljani, je odšel za kaplana v Kamnje. Gosp. Alojzij Masera, rodom iz Kobarida, je vstopil kot praktikant pri tukajšnjem okrožnem sodišču.

V Gorico je prišel na nekoliko dni prvi češki založnik in tiskar gosp. O. Otto z gospo soprogo; njegov uprav. veljanskaj. zavod je povzdignil češko književnost do neprickavane višine. Dobro nam došel!

Zadnja poročila obravnava je pričela v ponedeljek in končala v sredo popoldne. Sodnemu dvoru je predsedoval svetn. Fle-gar; prisednika svetn. Gironcoli in svet. tajnik Dell'Ara; zapisnikar dr. Povšič; zatožbo je zastopal dr. pravdn. namestnik dr. Sanzin; zagovornik dr. Jos. vit. Tonkli. — Na zatožni klopi je sedel Jozef Skorjanc iz Kozane. Zatožen je bil, da je za-bodel 16. februarja pri plesu v Kozani Ba-silija Princice v trebuh, ki je vsled tega umrl. Glavna priča, na katero se je opirala zatožba, je bil neki Alojzij Persolja. Ta je videl, da je Skorjanc zamahnil pri vratih plesne dvorane z roko proti Princicevemu trebuhu, a ni videl noža; druga glavna opora zatožbi je neko čudno obnašanje založenca, ker ga je baje pekla vest; tretja opora pa, da jedra priča je potipala pred cinom Skor-janca na prsih in čutila tam neko trdo reč, kakor bi bil nož, pozneje ga pa ni več občutila; četrta: javno mnenje, ki je takoj dožilo Skorjancu storjenega zločina. Kot po-sebno važen dokaz pa navaja pričanje de-klacije Vendramin, ki je slišala ili dva možka mimo hiše; eden je rekel, da „eni sakra-menski duši je že prezeval čreva, prezeže jih še drugim“. Zdi se ji, da je izrekel te be-sede Skorjanc. (Pri obravnavi je pa rekla, da ni spoznala glasu).

Državni pravdnik dr. Sanzin je lepó govoril; najprej italijanski, potem slovenski; uspeh govora je bil soglasen utis; kriv je! — Ali za njno je govoril zagovornik dr. Jos. Tonkli, ki je imel sreden dan; govoril je, kakor se spodobi Slovincu, najprej sloven-ski, potem pa laski, ker je bilo 7 porotnikov Lahov. Zagovornik je pokazal ves dogodek v drugačni luči, t. j. da čim se je izvršil, ali ne vé se, kdo je morilec, vsekakor pa, da ga treba iskati drugje. Niti glavna priča Per-solja ni videla, da bi se bil Skorjanc tudi res dotaknil trebuha umorjenega Princice. Dokazano pa je, da Princice je šel od vrat zopet v dvorano, kjer je bila nastala nova tepežka, ki je trpela kakih 12 minut; ver-jetno je, da je Princice tu dobil z nožem v trebuh. Skorjanc ni bil deležen te tepežke; on sploh pokojnika niti poznal ni, kar je po-trdil sam oče Princicev; ni imel z njim nikdar kakih besed, pač pa so bili drugi nanj raz-ježeni. Javno mnenje je naredil Persolja, ki je razločeval svojo misel. Sploh so bile oblasti zapletene v zmofo, da niso prišle pravemu krivcu na sled. — Obtoženeц ni imel noža; podžupan Skolaris je sam potrdil, da obtoženeц ni nosil nikdar noža v zepu. — Nasprotni pričanje deklacije Vendramin je pa dokazano, da Skorjanc je šel v večji družbi domov; vsi tovariši pa so izključili, da bi bil on izrekel tiste besede. Izrekel jih je torej nekdo drugi in tisti je tudi ubijalec, ne pa Skorjanc.

Uspeh tega govora je bil: Princice je bil umorjen, ali ne vé se, kdo je to storil. — Porotniki so na stavljeno vprašanje odgovorili s 7 da in 5 ne; bil je torej oprošten. — Ko je to slišal trinajsti porotnik (nekdo iz Furlanije), je izjavil dvema gospodoma, da bi tudi on po svoji vesti gla-soval z ne.

Res škoda, da niso prišli morilcu na sled, oziroma, da ni bilo mogoče dokazati grdega zločina! Nož igra preveliko ulogo med ljudstvom po goriški okolici in Eurianji; zato treba ostrih obsodb, da se ljudstvo morda vendarle spametuje.

Zopet gorška pošta. — Vedno lepše!

V ponedeljek je hotela odposlati neka gospa kosček zelenjati pod naslovom: „Velečenjena gospa Miroslava Soré — v Bolcu“. Vele-modri poštni uradnik pa je posiljatev od-klonil, češ, da ni naznanjena za dnja po-sta. Ta naslov ni napisan v nikakem je-ziku, dejal je nevednež, in res: posiljatev je zaostala za en dan. Zelenjava ni prišla na svoje mesto ob določenem času; dan pozneje je pa bila drugače precej skvar-jena. — In vse to radi nevednosti c. kr. poštnega uradnika, kateremu je dajalnik (3. sklon) „v Bolcu“ — spanska vas. Ali saj prav radi takih odnosov zahtevamo, da se morajo nastavljati tukaj le taki uradniki, ki so v besedi in pismu večji slovenskemu jeziku. Ali bo občinstvo moralo umeti druge jezike in v njih pisati naslove, da bodo gospodje uradniki razumeli in blago ali pisma odposiljali brez zamud? — Umeje se, da je sla pritožba na merodajno mesto!

Nizko meščanje. — Slovenec An-ton Veljak iz istrskih Kršan je služil 11 let pri Bolaffiu v popolno zadovolj-nost gospodarjevo. — Pred kakimi tremi meseci so ga ustavili pri ljudskem vrtu trije mladiči; jeden njih je bil baje prosluli sinko mestnega župana. Jeden mladiček je pljunil v Veljaka, a ta je nesramnež! le ostel! Med tem ga je jeden udaril s pestjo, na kar je tudi on lopnil onega mladiča (baje župano-ve sina). Jeden je Veljaku grozil celo s samokresom, ali ker se ta ni dal oplasti, prestrašili so se oni in zbežali. — Ta dogo-deček se je splošno raznesel po mestu. Znani neznanci so pa toliko pritiskali na Bolaf-fia, da ga je ta odpustil iz službe s koncem marca, češ: ako ne, zgubim vse prija-telje. Dal je Veljaku izvrstno sprčevalo. — Zdal je Veljak brez službe, — toda rediti mu je šli otroke. Mož je dober voznik, zna opravljati pa tudi druga domata opravila. Kdor bi ga sprejel v službo, naj se blagovolji oglasiti pri našem uradnistvu. Pri B. je imel gld. 100 te den.

Izlet — sprejem — razočaranje. — Kolesarsko društvo „Gorica“ je nazna-nilo v zadnji „Soči“ izlet v Kanal. Odhod ob 2 1/2 popoldne, povrnitev pa se pred pričet-ki „Sokolove“ veselice. — Toda ob določen-i uri so jo odšli proti Kanalu le štirje kolesarji; par njih je imelo posla pri „So-kolu“, nekaj njih se je ustrašilo spremeni-ljivega vremena, zopet par njih pa se se niso upeli napraviti te poti v razmeroma kratkem času, ker so se novinci in zlasti letos se niso dosti vozili. — Toda naši vrli Kanalcí so se pripravili na sijajen sprejem tega — prvega sportnega društva slovenskega: zastave so vihrale, velika množica ljudstva je pričako-

vale in celo „govorance“ so bile pripravljene. Naši štirje kolesarji so se kar prestrašili vsa-gega tega, Kanalcí pa — presenečeni, razočarani; govori in pozdravi so seveda izostali.

Kolesarsko društvo seveda ni niti od daleč sanjalo na kak sprejem; drugače bi bilo poskrbelo za dostojno udeležev ali pa bi izlet odložilo na pripravnosti dan. Da so hoteli Kanalcí pokazati svojo počast: narod-nemu sportnemu društvu, služni naj jim le v čast; malo razočaranje pa naj jih kar nič ne boli. Naše kolesarsko društvo se polagoma, ali lepó razvija; pride čas, ko bo moglo vselej dostojno zastopati slovensko meščanstvo gorisko. (Čujemo, da nekaj Slo-venec je še vedno pri ne m s k e m društvu!! Kakó dolgo se?!) — Sicer pa se ti izleti na deželo nekaj navadnega, vsrše se nedeljo za nedeljo; udeležé se jih tisti, ki imajo sla-čajno čas in voljo. Tudi izleti drugih društev so vedno le neznatni. Upamo, da naše društvo bo polagoma najboljšje.

Mlinarstvo. — O svojem času smo z obžalovanjem naznanili prenehanje slovečega mlina v Straticah, ki je deloval 51 let in si pridobil veliko veljavo. V deželi je nastala od tedaj nekaka neupornost v tem pogledu, kajti razlog, med moko iz Stratic in ono drugih mlinov je bil preociten. — Mesto na-šega domačega mlina si je znal takoj pri-svojiti največji mlin v Budimpešti, kateri je postavilo posebno društvo, nazvano „Prvo delniško mlinarsko društvo na delnice v Bu-dimpešti“; stó je najelo obširne prostore v stari Ritterjevi tovarni sladkorja in pridobilo za ta glavna vodja in oskrbnika bivšega tvgovskega vodjo mlina v Straticah g. Ferd. Reshergn. Prejšnje nizke cene so ostale, vsled česar se v tem pogledu nimamo pri-toževati. Domačega mlina ni, ki bi jednako stal z onim v Straticah, zato smo prišli-jeni zadovoljiti se s tujimi. To je sicer žalostna resnica, ali takó je in najbrže takó tudi ostane; ako je propadel mlin v Strati-cah, ne dobimo takó kmalu drugega. — Od več stranij so nas naproševali, naj bi poda-jali kratka poročila o tej obrtni stroki. To storimo; dodajali bomo tudi najnovejše vesti o stanju setve in žetve, kar je z mlinarstvom v zvezi, ter o gibanju cen.

Iz St. Verjane nam poročajo: „Naše staršinstvo je imelo sejo 9. aprila Sklenilo je, kupiti za domačo mladež več letnikov „Knjižnico za mladino“, za kar se je posebno potegnil staršina g. Janez Ter-pin. Nekí drugi gospod iz Čerovega je bil pa temu močno nasproten. Rekel je: „Ako nečetoje izdajati, naj pa pustijo!“ To je res „modro“ govorjenje! Ali isti gospod ne ve, da skrb za mladež je naša prva dolžnost? — Po prizadevanju istega gospoda ni bil do-voljen prinos za Čelovčinov spominek. Za par goldinarčkov bi ne smela biti umazana taka občina, kakoršna je naša!“

In Begunj nad Cerkljo nam piše g. Janko Leban: „Oprostite, g. urednik. Vsi opis gled. urednikov „Soče“ ni popo-ln. Uredovali so „Sočo“ tudi gg.: Ernest Klavžar, Franc Pavše, Anton Hraš (sedaj c. kr. učitelj v Trstu) in g. G. Likar (sedaj trgovec s papirjem v Gorici). Pod g. Hraštom sem pridobil jaz v podlistku daljši prevod prelepe povesti: „Tovariš Wörthski“. Suum cuique! — (Gosp. Klavžarja smo omenili. Drugi so le za kratek čas nadomestovali kakega pravega urednika. Sicer pa dobe od l. 1882. do 1889. nismo opisovali, če omenili smo jo s par besedami. — Uredn.)

Mlekarstvo na Tolmškem. — V raznih slovenskih listih smo čitali zadnje dni poročila o napredku mlečarskih društev na Tolmškem. — Od svoje strani pa mo-ramo dodati, da naredek ni tolik, kakoršen bi moral biti, ako bi se združila vsa društva v jedno zadrugo z glavnim sedežem v Gorici, dokler ni kake železnice po Soški dolini. Posamična društva si namreč ne znajo pri-dobiti zadosti odjemalcev za svoje blago; surovo maslo se prodaja po veliko, preniksi ceni; nekatera društva izdelujejo pa samo sir, ker masla ne morejo oddati. Jedno društvo je baje celo prenehalo, ker ni moglo prodajati svojih izdelkov. — Kakó bi se dalo temu odpomoci? Evo:

Vsa društva naj se združijo v zadrugo s sedežem v Gorici; tukaj naj imajo svojega upravitelja in potrebno drugo osebje. Vse blago se pošilja iz hribov v ostdnjo zalogo v Gorico, od tu pa dalje po svetu; društva imajo račune le z osrednjo zalogo, odjem-niki pa tudi. Na Dunaju in morda v drugih mestih se ustanove podružnice, ki bodo do-bivale vsak dan sveže blago iz Gorice. Po-družnice bodo iskale odjemalcev v istih mestih in imele z njimi svoje račune.

Na tak način bi se sproti prodalo vse blago. Na Dunaju bi se ljudje kar pulili za naše maslo. Tamkaj dobrega masla skoro ni dobiti, ker je še mleka na daleč okoli premalo; za vsakdanjo rabo. Zato se je ustano-vila tovarna za mlečno maslo. Da ljudstvu tak tovarniški izdelek ne gre k srcu, je lahko umeti. Naravno torej, da bi naše lepo maslo lahko in drugo prodajali. Toda največ hlebč-kov bi moralo biti po 1/4 in 1/2 kila. — Po-družnice bi bile lahko takoj v Trstu, na Reki, v Gradcu in na Dunaju. Stroški bi se izdatno pokrivali. Nadzornika vseh teh podružnic bi se dobila za majhen strošek, ker se dobé taki možje, ki imajo železnico itak plačano za celo leto; za malo polno odškodnino bi opravili nalogo nadzornika, kar je potrebno, da bi se ne dogajale kake zlorabe. — Pri-poročamo te besede hribovcem v uvaževanje. Podjetnosti je treba! Strahu ne dajati pro-stora v srcu! Ako bi ne bilo že prvo leto posebnega dobička, pokazal bi se brez dvoma pozneje.

Koncert Nadine Slarjanske. — Opo-zarjamo se enkrat na ta koncert, ki bo v ponedeljek 3. t. m. v prostorih „Cur-verein“ (gledisko: poslopje) ob 8. zvečer. Zbor šteje okoli 40 oseb; dvorana je majhna, a sedeži niso še razprodani. Za Gorico bi bila prav srumota, ako bi ne napolnila te dvorane do zadnjega kotička. Cena sedežev v prvih vrstah po 2 gld., v drugih po gld. 1.50. — Spored se bo delil pri vstopu. —

*) Dopis smo sprejeli na osebno odgovornost dopisnika za resničnost Ureda.

Opozarjamo svoje čitatelje, da oskrbe vstopnice in sedeže za naprej; zadnji dan utedne biti prepozno.

Prvi Jour fix goriskih čitalničarjev bo v nedeljo popoldne v Lasičevi kmeti v Dolenji Vrtolji. Zbirališče ob 3. pop. pri kapučinah.

Tržno poročilo. — V začetku aprila je naredila zmrzal žitu sicer precej škodo, ali ugodno vreme v drugi polovici je škodo popravilo skoro popolnoma, da prav ugodno glase poročila o setvi skoro iz vse Evrope. Ako ne bo kake podnebne neizgode, zlasti pa za najbližji čas, ni pričakovati podražanja pšenice. Trgovina z moko je nespremenjeno plehka, toda cene so nekoliko stanovitne. — Cene otrobin so se utrdile in celo poskočile od 10 do 20%, in ker so se tež zimo skoro izpraznile vse zaloge, zlasti ogerske, ni pričakovati takó kmalu, da cene padejo.

Društvene vesti.

— „Goriska ljudska posojilnica“ bo imela v nedeljo 3. t. m. ob 2. popoldne svoj redni letni občni zbor, ki se bo petal v glavni z računom in bilanco l. 1895. in volil novo ravnanstvo in nadzorstvo.

V l. 1895. je naredila posojilnica velik korak naprej; dočim je imela prejšnje leto le gl. 150,182:17 denarnega prometa, poskočil je ta lani na gl. 255,861:23, torej več za celih gl. 105,679:06. (Denarni promet bo tudi v l. 1896 zopet zelo napredoval; do konca aprila ga je že okroglih 142.000 gl., torej blizu toliko, kolikor celo leto 1894.; ako pojde tako naprej, bo letos okoli 400.000 gl. prometa.) — Znamenitejša postavke v denarnem računu so te-le: Glavnici prirastlo 355 deležev; obrestij od posojil je došlo gl. 103:778; vrnjena posojila gl. 29.433:99; nove hranilne vloge gl. 83.433:98. Izplačalo pa se je 125 deležev; obrestij hranilnih vlog 2049:64; vrnjene hranil. vloge gl. 28.092:64; dana posojila gl. 79.449. — Bilanca kaže aktiv gl. 221.457:48, ki se delo na te-le postavke: gotovina koncem l. 1895. gl. 13.942:83; vrednostni listi po kupni ceni gl. 9920:33; zastale bresti gl. 2116:86; posojila gl. 195.381:86. Med pasivi nahajamo te-le postavke: 2666 deležev, l. j. 26.660 gl.; hranilne vloge gl. 165.993:43; obrestij (kapit. in dolžne) gl. 13.587:74; predplačane posojilne obresti za l. 1896. gl. 1963:73; prehodne postavke gl. 27:30; neizplačane deležnine gl. 778:46; rezervni zalog gl. 9876:14; čisti dobiček l. 1895. gl. 3470:68.

Ta napredek mora razveseliti goriske Slovence; ako pojde tako dalje, v treh letih presežemo pol milijona prometa. Pri takó obsežnem poslovanju pa bo toliko čistega dobička, da posojilnica bo mogla veliko storiti za vsestranski blagor Slovencev v Gorici in na deželi.

Rojaki! Vsakomur bodi napredek tega denarnega zavoda toplo pri srcu! Le gnojni podkovan narod more pomorno nositi glavo po koncu; revež pa je trpin povsod! Zelo naj vsakdo prinese hraniti svoj denar v gorisko posojilnico; kdor ga pa potrebuje, in mu je upati na posojilo, naj se oglasi. V raznih vaseh po okolici se s dandanes dobje ljudje, ki ne vedo za posojilnico. To je znamenje, da zavedni rojaki naši niso naredili svoje dolžnosti!

— Kolesarsko društvo „Gorica“. V nedeljo dne 3. maja 1896. izlet v Dornberg in na Bilje, Vrtoljo nazaj v Gorico. Kilometrov 33, odhod iz Gorice ob 2½ popoldne; odhod iz gostilne „al Cavallino“ via Cipressi.

— Zahvala. Podpisani odbor zahvaljuje se kanalskim rodoljubom za prisrčni, prijateljski in neprizadevan sprejem, s katerim so izkazali naše društvenike pri poslednjem izletu.

Odbor „Kolesarskega društva Gorica“.

— Učit. društvo za sezanski šolski okraj bode zborovalo 7. maja ob 10 uri dop. v Sežani. Dnevni red: 1. O društvenem delovanju v prejš. letu. 2. Pregled letnega računa. 3. Volitev 3 pregledovalcev računov. 4. Naloga ljudske šole v gospodskem oziru. 5. Razni predlogi. 6. Volitev delegatov. 7. Volitev odbora.

— Mosko podružnica družbe sv. C. in M. za Prvačino Gradšče in Dornberg bode imela 14. maja svoj letni občni zbor ob 3½ popoldne z navadnim dnevnim redom.

Odbor.

— Ženska podružnica družbe sv. Cirila in Metoda v Sežani je imela v nedeljo 26. pr. m. svoj redni občni zbor, katerega se je udeležilo lepo število družabnic. Po končanem poročanju o delovanju in obračunu, je bila volitev novega odbora. Kot predsednica je bila izvoljena gospa Jospina Dukičeva, ne namestnica pa gospa Franja Guličeva, kot blagajničarica gđa. Antonija Drufova, ne namestnica gospa Adele Omahova; tajnica gđa. Maza Dolencova, ne namestnica gospa Marija Prežljiva. Kot odbornice gospodične: Jospina Orbičeva, Ivanka Lozejeva iz Tomaja, Zvezdostava Delakova iz Stora in Dragotina Obersnelova iz Divace. Kot pregledovalke računov: gospa Franja Gulič in gđa. Nežka Pitamčeva.

— Delavsko bralno društvo v Idriji priredi dne 28. junija t. l. javno tombolo na korist revne šolske mladine. Bo 15 dobitkov vrednih 600 kron. Tablice so že na prodaj po 15 kr. ena. Več v kratkem na posebnih lepkih.

Ostala Slovenja.

Trst. — Umrl je vpokojeni župnik rojanski Tomaž Thaler. Pokojnik je bil zvest narodnjak, zagovornik tlačenih okoličanskih Slovencev. Bog mu daj dobro! — V ponedeljek so spustili v morje novi parnik „Budapest“, ki je določen v brambo jadranskega obrežja. O ti priliki se je zbralo v

Trstu veliko gostov. — Telovadno društvo „Tržaski Sokol“ priredi v nedeljo veliko telovadno akademijo v svojih prostorih. — Njena „Visokost“ cesarjeva udova Stefanija se je vrnila 25. pr. m. v Trst, od kjer je odpotovala zopet na Dunaj. — Na Prosaku so se vedno na svojem mestu peterske zvezde. Nekdo jih je že dvakrat zapazal, menda, da stem opozori pristojno oblast na dolžnost, katere tiče Avstrijem!

Istra. — V Piranu je ustanovila vlada politično ekspozituro. Kot poverjenik je imenovan okrajni komisar iz Pilja. pl. Rubelji. Lahki so vsled tega zelo razkačeni, ker bodo odsej pod strojim nadzorom. — Volitev volilnih mož za izvolitev poslancev v deželni zbor isterski se bodo vršile v polovici tekega meseca. — Občinski zastop v Boljunu se je ustanovil. Izvoljen je županom g. Jakob Buretič. — Občinske volitve v Motovunu se bodo vršile prihodnji teden. Pričakovati je z gotovostjo, da znaga pravica naša reči! — „Prava Naša Sloga“ je nehala izhajati. Tako poročta splitski „Jedinstvo“.

Kranjska. — V Ljubljani je umrl 26. pr. m. stolni kanonik ljubljanske škofije in urednik „Zgodnjice Danice“ veleč. g. Luka Jeran. Pokojnik je bil plodovit slovenski književnik in časnikar. L. 1853. je bil misijonar v Afriki, kar mu ni ugajalo podnebje, povrnil se je v domovino; malo potem se je zopet povrnil v Afriko, toda moral je je zapustiti radi zdravja. Mož je bil blaga duša, vrl rodoljub in gluhovnik, od vseh strank spoštovan. N. v m. p.! — Umrl dekan v Laskem trgu Anton Žuza je ustanovil stipendij za razne slovenske dijake. Ker njegovega premoženja ni ostalo več nego 2700 gl., stajersko namestništvo ni hotelo pritrčiti temu. Ker pa je to slutil pok. dekan, odločil je v svoji poslednji volji, da v tem slučaju pripade 1350 gl. „Nar. Domu“ v Ljubljani, 678 gl. šolskim sestram v Celju in 675 gl. „Slovenski Matici“ v Ljubljani. Slava takemu slovenskemu duhovniku! — „Glasbena Matica“ je imenovala častni člani dež. predsednika barona Heina, dvorn. svet. Sukljeja in češkega skladatelja Dvoraka. — Kranjsko muzejsko društvo je imelo lani 255 plačujočih članov, med temi 200 Slovencev in le 50 Nemcev. Društvo izdaja slovenski in nemški strokovni list. Slovenci ne samo da vzdržujejo nemški list, marveč ga tudi urejajo in pišejo.

Stajerska. — V Mariboru so dobili zopet jednega slovenskega notarja v osebi dra. Firbasa, ki je bil doslej v Hrečah. Mesni zastop mariborski je protestoval proti temu imenovanju zahtevaje, naj mariborski poslanec na Dunaju interpuhuje vlado. Ni jim prav, da je dobil to mesto Slovenec; želi so si Nemca Fialferrota, a jim je spodletelo. Sedaj sta v Mariboru dva notarja Slovenca in eden Nemec. — V Zabukovci pri Sevnici je zmagala narodna stranka pri občinski volitvi.

Koroška. — V Celovcu so bile občinske volitve. Zraven liberalcev je bil izvoljen tudi konservativec: baron Mandorff, kar je znamenje, da liberalci izgubljajo tla povsod.

Razgled po svetu.

Dr. Lueger. — V zadnjem „Primorcu“ smo poročali ob kratkem o neprizadevanju premenbi dunajskega vprašanja. Danes imamo o položaju jasnejšo sliko. — Dr. Lueger je dobil po kabinetni pisarni naročilo, naj pride v ponedeljek k cesarju v avdienco. Cesar je apeloval na Luegerjevo lojalnost in rekel, da pričakuje, ker v sedanjih razmerah ne more potrditi njegove izvolitve za župana, da se Lueger sam odpove in takó omogoči, da nastanejo v avtonomni upravi dunajske mesta zopet normalne razmere. Cesar je zajedno poudarjal, da je popolnoma prepričan o dr. Luegerja osebni plemenitosti, nadarjenosti in zvestobi cesarju. Lueger je rekel, da ima sedaj opraviti z neposredno željo svojega cesarja, da je smatra za ukaz in da se jej pokori. Po avdienci se je dr. Lueger peljal k okr. glavarju Friebisu in mu sporočil, da se odpove županstvu. — Zlasti nemški liberalci niso pričakovali takega preobrata; že to, da je bil Lueger počen za cesarja, je velike važnosti zanj in stranko, cesarjeve besede so pa naravnost najstrijšnje zadoščanje. Zmagala ne more izostati, le prihodnosti je pripuščeno, kar se ni zgodilo zdaj. — Levčarji so bili kar zbežani. Oficijozna poročila so nakrat spreminila barvo; „Fremdenblatt“ piše o Luegru kar z največjim spoštovanjem. — Lueger bo prvi podžupan; župan bo najbrže prof. Schlesinger, ki pa naredi o svojem času mesto dr. Luegru. Sicer pa za osebo župana se antihemili še niso zjedini.

Avstrija. — Velevažno vprašanje dunajskega župana je rešeno. O tem govorimo na zgornjem mestu. Ker se je dr. Lueger odpovedal županski časti vsled posredovanja samega cesarja, se bo vršila nova volitev prihodnji teden. — Z Dunaja poročajo „Slov. Narod“, da se godi za zborničnimi kulisami važne reči. Nemški liberalci so začeli baje delati Badenju ovire. Razkačilo jih je tudi dejstvo, ker so Poljaki glasovali za Klunov predlog, o katerem poročamo niže, a se bolj jih je razburilo dejstvo, ker je bil sprejet Lueger v avdienco pri cesarju. Jugoslovanski poslanci so imeli vsi skupno posvetovalje, pri katerem so sklenili, glasovati za neposredne volitve v novi kuriji. Državni zbor bo zboroval 4. junija; ker mora rešiti razun volilne prenosne se ono davčno, potem eksekucijski red, domovinski zakon, revizijo davčnega katastra itd., — to pa seveda le tedaj, ako ne bo prej zaključen ali razpuščen. — Prvi del volilne prenosne je zbornica sprejela po vladnem načrtu. Sedaj je na dnevnem redu drugi del, namreč razdelitev volilnih okrajev. — Zelčinski minister Guttenberg je izjavil v žel. odseku, da proučuje železniške črte čez Turse se ni dogmno in da treba za to veliko časa. — Po-

slane dr. Ferjančič in tovariši so interpetovali pravosodnega ministra glede izdavanja razzsodb najvišjega sodišča v slovenskem jeziku. — Delegacije so sklicane v Budimpešto 22. t. m.

Državni zbor. — V seji 15. aprila se je zbornica bavila po preditvanju nekaterih interpelacij z raznimi peticijami, potem pa začela razpravljati o vpokojinskem zakonu. Oglasilo se je pet govornikov; vsi za, nobeden proti, iz česar se je dalo sklepati, da obvelja zakon soglasno. Posl. dr. Lorber je zahteval, naj ima pravico do popolne pokojnine vsak, kdor je dosegel 60. leto starosti ali dovršil v službi 35 let, in naj se vpokojnine udov urede v odstotkih po: plači njih soprogov, ter grajal, da dobe udove slug samo tretjino plače soprogov. Posl. Pien-tak je obžaloval, da dobrot tega zakona ne bodo deležni tisti uradniki, kateri so že zdaj upokojeni. Posl. Barvinski je želel, naj bi bil ta zakon veljaven tudi za tiste udove, katere so udovele v dobi od predložitve tega načrta do njega potrdila in zahteval, naj se prispevek uradnikov za penzijski zaklad poveča po višji plači, ne pa da znaša tri odstotke. Posl. Hauck je govoril za to, da bodi zakon veljaven tudi za uradnike in služe bolnice in zahteval, naj se uradnikom višjih razredov in njih vdovam določi manjša pokojnina, nego je po načrtu predlagana. Poročevalec dr. Beer je bil proti vsem premislevalnim predlogom, čes, da so se predlagali tudi v odseku, a da so bili odklonjeni. Zbornica je na to sklenila, začeti o predlogi podrobno razpravo. — Zaučnikom seje 16. aprila poljedelski minister grof Ledebur, odgovarjaje na neko interpelacijo, izrekel se je za utesnjen termin - trgovino a poljskimi prideiki in svoje nazore obširno razvijal. Zatem se je čitala interpelacija posl. Eima glede afere stolnika Hasukovskega, kateri je bil sodno obsojen, ker je razrazil vojaško častno sodišče, na to pa se je nadaljevala razprava o vpokojinskem zakonu. Razprava je bila jako dolga in sprožila se je nebroj premislevalnih predlogov. Minister Bilinski je odbijal vse premislevalne predloge, mej katerimi sta bila najvažnejša in najresnejša predloga, naj se za uradnike neklih vrst določi 35 službenih let za pridobitev polne pokojnine in naj se udovam višjih uradnikov namenjene pokojnine znižajo. Zlasti celovski posl. Dobrnig je pobijal predlog v tem oziru, da se udovam višjih uradnikov dovolijo visoke pokojnine, čes, da zbornica nima naloge skrbeti za luksurižno življenje visokih dam, dočim je dr. Scheicher opravljeno opozarjal, da je treba z državnimi noveli previdno gospodariti. — V seji 17. aprila po daljših govorih dr. Mengerja in dr. Beera glasovalo se je imenoma najprej o Fuchsovem, ki je predlagal pokojnino udovam uradnikov l. III. in III. razreda namesto 5000, 4000 in 3000 le 2000, 1800 in 1600 gl. Za predlog so glasovali Mladoteli, nacionalci, protisemilje in slovenski poslanci Koblar, proti pa vse druge stranke in tudi slovenski poslanci Hohenwart, Klun, Kusar, Pfeiffer, Povše, Višnikar, dočim so se dr. Ferjančič, dr. Gregorec, dr. Gregorič, grof Alfred Cororini, Nabergo, Robič in Vojnjak glasovanja vzdržali. Fuchsov predlog je bil odklonjen, pač pa se je vsprejel premislevalni predlog Mengerjev (3000, 2600 in 2200 gl.). Živahna razprava je bila pri točki o vzgojevalnih prispevkih za uradnike sirate. Poslanec Tschernigg je predlagal, naj se odkloni načrtov predlog, da se plačujoči vzgojevalni prispevki do 21. leta, ter naj se določi, da se plačujejo za dekleta do 18. leta, za dečke pa do 20. leta. Poslanec Noske je predlagal resolucijo, naj vlada predloži zakon, po katerem bo ta določba veljavna tudi za tiste sirate, katerih očetje so umrli, predno je ta zakon zadobil veljavo. Tschernigov predlog se je po daljši debati odklonil, Noskejeva resolucija, pa se je vsprejela. Tudi o določi glede prispevkov uradnikov pokojninskemu zakladu je bilo nekaj razprave. Scheicher, Kraus in Hofman so govorili za to, naj se nižjim uradnikom zmanjša prispevek. Proti je govoril finančni minister dr. Bilinski ter povedal, da zakon vsled storjenih premenb ni primeren za predložitev v najvišje potrdilo. Ostali paragrafi so se vsprejeli in takisto predlog Koppov, naj samomor katerega uradnika ne ovira pravice njegove rodbine in naj ločena žena ne izgubi pravice do pokojnine, če ni dokazano, da je bila ona kriva ločitve. — V zbornici seji 20. t. m. se je sprejel vpokojinski zakon, potem se je prešlo na glavno razpravo o volilni prenosni. Poročevalec o vladnem načrtu dr. Goetz je zagovarjal predložen načrt v imenu večine odseka, dočim je govoril poslanec dr. Slavik v imenu manjšine. Bil je nasproten načrtu ter navajal, da je vendar krivica, ako se delo državljanov na vrste, kakor je to sedaj, ko ima 20 voleposesnikov toliko pravic kakor 2000 kmetkih volilcev. Slovani so zelo prikrajšani. Na Češkem in Moravskem ima 5 milijonov Čehov le 49 poslancev, 2 milijona Nemcev pa 47. Radi tega ne more pritrčiti odsekov manjšina vladnega načrta. Oglasilo se je 39 govornikov; proti 16, za 23. — Prvič govoril poslanec Pernerstorfer proti privilegovanim pravicam plemstva in sploh proti načrtu. V imenu čeških veleposesnikov je govoril grof Palffy za načrt, naglasivši državno pravo češko. Za Mladotcem dr. Brzoradom je govoril dr. Madejski v imenu Poljakov, ter napovedal nekatere premislevalne predloge. Bil je za predlogo. Protisemil dr. Scheicher je za to, naj vlada razpusti zbornico ter razpiše nove volitve. Poslanec Pfeiffer se je izjavil za načrt in proti splošni volilni pravici. Vodja levčarjev dr. Russ je bil za predlogo. Prešlo se je na razne interpelacije, ki so zaključile. — V seji 21. aprila je razprava nadaljevala. Govoril je dr. Kramar, Dipauli, Richet, Kronawetter, Stenier in Perić. Najbolj zanimiv govor je

bil poslanca Kronawetterja. Zbornica ga je poslušala napeto. Po Kronawetterju je prišel na dnevni red nujni predlog poslanca Romančuka radi pravice svobodnega shoda v Galiciji. Zraven predlagalec zagovarjal je predlogo tudi lvovski poslanec Levakovski. Poslanec Pernerstorfer je rekel obrnjen proti Poljakom: „Le nadaljujte vi poljski gospodje plemiči s sedanjo viado. Pride pa dan, ko uniči vase kraje ogenj in razbojništvo. Izrabljeno galisko ljudstvo ima pravico postaviti se po robu svojim krvopijcem, in vi, plemeniti gospodje poljske slahite, morate se bati prihodnosti. (Tukaj je grajal predsednik govornika). Nesrečni Galiciji — nadaljuje Pernerstorfer — se ne bo moglo pomagati dotlej, dokler jo bo tlačila smrtna železna roka poljske slahite“. Proti temu govoru je protestoval Poljak Szeze-panovsky. Za njim je govoril za nujno predlogo dr. Lueger. Pri glasovanju je bila nujnost odklonjena in seja zaključena. — Dalje prihodnji.

Avstrijski socialni demokratje so imeli vse povelikonočni teden svoj peti zbor v Pragi. Večina se je izrekla proti Badenijevi volilni prenosni, vendar pa jo je sprejela kot sredstvo na polji do občega, jednakega in neposrednega volilnega prava. Zaključili so svojo agitacijo razprostraniti tudi na kmeto, med kinetske delavce in množice. Za glavno glasilo dunajski dnevnik „Arbeiter-Zeitung“ so sklenili posebno denarno podporo 30.000 gl. iz „ljudskega zaklada“ ter najsiro agitacijo. Posebno glasilo za delavce ostane še nadalje. Poslednje so se po svoji zastopnici pritoževale, da jih možka socialna demokracija preveč zanemirja, zato se tudi niso hotele udeležiti zborovanja. Češki zastopniki so se izjavili kot najodločnejši nasprotniki sedanje volilne prenosne, ter so z drugimi pristaji očitni vodstvu nedoslednost. Govorili so na zboru tudi v slovenskih jezikih; takisto so naglašali, da naj se štiti delavska organizacija v vsakem narodu; druge pa so z nemške strani poudarjali potrebo mednarodnosti. Slovenske socialne demokratke je zastopal urednik „Delavca“, kateremu listu da jejo sedaj največ podpore delavci pri železnicih. Ta urednik je izvoljen tudi v zastopstvo stranke (16 členov). Nasproti socialni demokraciji niti Slovenci ne smejo ostati mirni.

Ogerska. — Julij 2. t. m. otvorijo v Budimpešti milenijsko razstavo. Cesar in vsi nadvojvode in nadvojvodinje bodo navzoči, kakor tudi avstrijsko ministerstvo. Drž. zbornica avstrijska je do ponedeljka odložena, ker bo sodelovala pri otvorjenju veliko nje članov. — Cesar je imenoval šest ogerskih ministrov tajnihi svetovalci, ravno tako tudi avstrijska ministra Glanza in Guttenberga. — Srbski poslanec je odpotoval iz Budimpešte, da ne bo navzoč slavnosti. — Domobranski minister Fejervary je imel prošli mesec dva dvoboja. Enega z nekim poslancem, drugega pa z nekim urednikom. Minister se je pokazal spretnega, kajti ranil je oba svoja nasprotnika. Torej one osebe, koje so poklicane v to, da bi dvoboj morale oviati, same greše. Kdo pa ministra pokliče na red? — Ostale države. — Knez Ferdinand je odpotoval iz Pariza v Berlin, kjer so ga slavnostno sprejeli. Iz Berlina odpotuje v Eblenthal, kjer se snide s svojo rodbino. Od tam se poda v Belgrad, kjer ga sprejmo sijajno. Samo mesto je baje odločilo potrositi 80.000 dinarjev za njegov sprejem. Kolika potrata! — Italijanska zbornica je zopet odprta. Odborila je izvolitev pomilovanih poslancev De Felice, Barbo in drugih. — V Afriki je še vse pri starem. Baldissera je povrnil Mendliku pisma s pogojem, da izpusti majorja Salso, katerega je zadržal v svojem taborju. — Sveti Oče se je vendar odločil poslati svojega zastopnika k slavnosti kronanja ruskega carja v Moskvo. Tje pojde nuncij Agliardi. — V Franciji je kriza ministerstva. Pričakuje se, da sestavi ministerstvo Meline. — Rumunska kraljeva dvojica se je povrnila v Bukarest. — Volitve v španski senat so dale zopet vladno večino.

Pismo Menelika na kralja Umberto. — Neki angleški list je objavil pismo abesinskega kralja na italijanskega kralja. To pismo, koje nima datuma, bilo je izvestno pisano se pred bitko pri Aba Garini. Poslal je to pismo v prepisu na Angleško neki protestantski misijonar iz Abesinije. Ker pismo prica o globokem verskem čutu Menelika in o njegovi ljubezni do mira, prinašamo je tu v celoti. Pismo slove:

„Menelik, kralj vseh kraljev v Abesiniji, Umberto I., kralju Italije.

Dragi brat, kakó se počutite? Jaz sem zdrav in baš tako tudi moja vojska in moj narod.

Vas odposlanik mi je povedal, da Vi in Vaša vojska namerjete zasedi mojo deželo do jezera Abangi in do Takacaja. Vprašam Vas: čemu hočete storiti to? Kaj naj Vam da moja zemlja in moje ljudstvo?

Vas odposlanik mi je rekel, da hočete dati obdelovati mojo zemljo. To pa delamo tudi mi in iz božjo pomočjo bi to storili boljše, ako ne bi bili Vaši vojaki v vojni proti nam.

Bog nam je dal našo zemljo in mi smo jo branili z Njegovo pomočjo vsikdar pred tuji. Zakaj hočete Vi postopati proti Njegovim volji?

Ako Vasi pastirji in Vaši kmetovalci nimajo zemlje, naj pridejo semkaj. Jaz jim ne morem braniti, da orjejo zemljo ali da pasejo svojo goved skupno z mojimi podaniki. Toda, nikakor ne morem dovoliti, ne da bi izdal Boga, da moj narod postane suženj kojemu drugemu narodu in da koji drugi kralj postane kraljem, kjer sem kralj jaz.

Vem, da Evropejci znajo mnogih stvari in da so iznašli mnogo bistrih priprav. Naj jih prineso semkaj, da jih moreva uživati in jih rabiti tudi jaz in moje ljudstvo. Placati hočem, kolikor so vredne.

Jaz želim miru, a Tvoji gubernerji ga ne marajo. Jaz hočem, da mojemu ljudstvu ne vlada drugi, nego oni, ki je rojen med

bil poslanca Kronawetterja. Zbornica ga je poslušala napeto. Po Kronawetterju je prišel na dnevni red nujni predlog poslanca Romančuka radi pravice svobodnega shoda v Galiciji. Zraven predlagalec zagovarjal je predlogo tudi lvovski poslanec Levakovski. Poslanec Pernerstorfer je rekel obrnjen proti Poljakom: „Le nadaljujte vi poljski gospodje plemiči s sedanjo viado. Pride pa dan, ko uniči vase kraje ogenj in razbojništvo. Izrabljeno galisko ljudstvo ima pravico postaviti se po robu svojim krvopijcem, in vi, plemeniti gospodje poljske slahite, morate se bati prihodnosti. (Tukaj je grajal predsednik govornika). Nesrečni Galiciji — nadaljuje Pernerstorfer — se ne bo moglo pomagati dotlej, dokler jo bo tlačila smrtna železna roka poljske slahite“. Proti temu govoru je protestoval Poljak Szeze-panovsky. Za njim je govoril za nujno predlogo dr. Lueger. Pri glasovanju je bila nujnost odklonjena in seja zaključena. — Dalje prihodnji.

Avstrijski socialni demokratje so imeli vse povelikonočni teden svoj peti zbor v Pragi. Večina se je izrekla proti Badenijevi volilni prenosni, vendar pa jo je sprejela kot sredstvo na polji do občega, jednakega in neposrednega volilnega prava. Zaključili so svojo agitacijo razprostraniti tudi na kmeto, med kinetske delavce in množice. Za glavno glasilo dunajski dnevnik „Arbeiter-Zeitung“ so sklenili posebno denarno podporo 30.000 gl. iz „ljudskega zaklada“ ter najsiro agitacijo. Posebno glasilo za delavce ostane še nadalje. Poslednje so se po svoji zastopnici pritoževale, da jih možka socialna demokracija preveč zanemirja, zato se tudi niso hotele udeležiti zborovanja. Češki zastopniki so se izjavili kot najodločnejši nasprotniki sedanje volilne prenosne, ter so z drugimi pristaji očitni vodstvu nedoslednost. Govorili so na zboru tudi v slovenskih jezikih; takisto so naglašali, da naj se štiti delavska organizacija v vsakem narodu; druge pa so z nemške strani poudarjali potrebo mednarodnosti. Slovenske socialne demokratke je zastopal urednik „Delavca“, kateremu listu da jejo sedaj največ podpore delavci pri železnicih. Ta urednik je izvoljen tudi v zastopstvo stranke (16 členov). Nasproti socialni demokraciji niti Slovenci ne smejo ostati mirni.

Ogerska. — Julij 2. t. m. otvorijo v Budimpešti milenijsko razstavo. Cesar in vsi nadvojvode in nadvojvodinje bodo navzoči, kakor tudi avstrijsko ministerstvo. Drž. zbornica avstrijska je do ponedeljka odložena, ker bo sodelovala pri otvorjenju veliko nje članov. — Cesar je imenoval šest ogerskih ministrov tajnihi svetovalci, ravno tako tudi avstrijska ministra Glanza in Guttenberga. — Srbski poslanec je odpotoval iz Budimpešte, da ne bo navzoč slavnosti. — Domobranski minister Fejervary je imel prošli mesec dva dvoboja. Enega z nekim poslancem, drugega pa z nekim urednikom. Minister se je pokazal spretnega, kajti ranil je oba svoja nasprotnika. Torej one osebe, koje so poklicane v to, da bi dvoboj morale oviati, same greše. Kdo pa ministra pokliče na red? — Ostale države. — Knez Ferdinand je odpotoval iz Pariza v Berlin, kjer so ga slavnostno sprejeli. Iz Berlina odpotuje v Eblenthal, kjer se snide s svojo rodbino. Od tam se poda v Belgrad, kjer ga sprejmo sijajno. Samo mesto je baje odločilo potrositi 80.000 dinarjev za njegov sprejem. Kolika potrata! — Italijanska zbornica je zopet odprta. Odborila je izvolitev pomilovanih poslancev De Felice, Barbo in drugih. — V Afriki je še vse pri starem. Baldissera je povrnil Mendliku pisma s pogojem, da izpusti majorja Salso, katerega je zadržal v svojem taborju. — Sveti Oče se je vendar odločil poslati svojega zastopnika k slavnosti kronanja ruskega carja v Moskvo. Tje pojde nuncij Agliardi. — V Franciji je kriza ministerstva. Pričakuje se, da sestavi ministerstvo Meline. — Rumunska kraljeva dvojica se je povrnila v Bukarest. — Volitve v španski senat so dale zopet vladno večino.

Pismo Menelika na kralja Umberto. — Neki angleški list je objavil pismo abesinskega kralja na italijanskega kralja. To pismo, koje nima datuma, bilo je izvestno pisano se pred bitko pri Aba Garini. Poslal je to pismo v prepisu na Angleško neki protestantski misijonar iz Abesinije. Ker pismo prica o globokem verskem čutu Menelika in o njegovi ljubezni do mira, prinašamo je tu v celoti. Pismo slove:

„Menelik, kralj vseh kraljev v Abesiniji, Umberto I., kralju Italije.

Dragi brat, kakó se počutite? Jaz sem zdrav in baš tako tudi moja vojska in moj narod.

Vas odposlanik mi je povedal, da Vi in Vaša vojska namerjete zasedi mojo deželo do jezera Abangi in do Takacaja. Vprašam Vas: čemu hočete storiti to? Kaj naj Vam da moja zemlja in moje ljudstvo?

Vas odposlanik mi je rekel, da hočete dati obdelovati mojo zemljo. To pa delamo tudi mi in iz božjo pomočjo bi to storili boljše, ako ne bi bili Vaši vojaki v vojni proti nam.

Bog nam je dal našo zemljo in mi smo jo branili z Njegovo pomočjo vsikdar pred tuji. Zakaj hočete Vi postopati proti Njegovim volji?

Ako Vasi pastirji in Vaši kmetovalci nimajo zemlje, naj pridejo semkaj. Jaz jim ne morem braniti, da orjejo zemljo ali da pasejo svojo goved skupno z mojimi podaniki. Toda, nikakor ne morem dovoliti, ne da bi izdal Boga, da moj narod postane suženj kojemu drugemu narodu in da koji drugi kralj postane kraljem, kjer sem kralj jaz.

Vem, da Evropejci znajo mnogih stvari in da so iznašli mnogo bistrih priprav. Naj jih prineso semkaj, da jih moreva uživati in jih rabiti tudi jaz in moje ljudstvo. Placati hočem, kolikor so vredne.

Jaz želim miru, a Tvoji gubernerji ga ne marajo. Jaz hočem, da mojemu ljudstvu ne vlada drugi, nego oni, ki je rojen med

njim, a oni nečejo tega. Bog veli: ne slepari, a oni sleparijo; Bog veli: ne ubijaj, a oni moré; Bog veli: ne kradi, a oni si prisvajajo naše zemlje.

Koga bode ščitil Bog? Mojo vojsko ali Vašo?

Jaz ne dvomim na Njegovu pomoči in Devica Marija, Njegova mati, prosila bode za-me ter blagoslovi matere mojih vojakov. Jaz sem bil velikodušen z Vami in z Vasimi vojaki. Dal sem blagosloviti Vase murlice, vrniti Vam hočem tudi ujetnike, ki sem jih zajel.

Vi ukazite, da se Vaši vojaki umaknejo iz Tigreja do Asmare; kraljestvo Agamé je moje in jaz ostanem Vaš prijatelj ter pokrovitelj Vaših podložnih.

Toliko sem že povedal Vasemu odposlancu in isto ponavljam Vam, Bog Vam ohrani vid in sluh. Menelik.

In takemu človeku, ki piše tako, hočejo Italijani usiliti svojo „kulturo“, ker ga smatrajo „barbarjem“? Ubogi zasleplenci! „Ed“.

Razgled po slovanskem svetu.

Hrvaška. — Pričakuje se z gotovostjo, da se sporazumeta oba taborja stranke prava. Na predlog uplivilni mož „nečistih“ so odgovorili „čisti“, da so pripravili sporazumeti se in da odobrujejo večjim delom vse predložene točke „nečistih“. — V Zagrebu je gostovala v hrv. gledališču češka tragedija Sklenar-Mala. Bila je predmet splošnega navdušenja in odlikovanja. — Gostovala je na istem gledališču tudi član olomunškega gledališča Mandy, rodom Slovák, — 30. pr. m. so poslali vili po vsej Hrvaški obletnico smrti hrvaških mučenikov Zrinjskega in Fankopana. — Vlada je dovolila, da se smejo delati tehnična predela v svrhu, da se zveže Donava s Savo. Kanal bi bil dolg 80 km, po istem bi pluli parniki, kateri morajo sedaj zaokrožiti pol, ako hočejo priti do Siska. Tako bi se prihranilo 305 km. poti. — Ker so se primerile zopet demonstracije proti vladi o priliki dohoda nekoga pravnika iz belovarskih zaporov, in so pri istih bili ranjeni tudi nekateri dijaki iz reukle, gimnazije itd., je odločil novi vladni predstojnik za uk in hogočastje, da morajo vau te ranjence izključiti iz šole. Čast takim ukazom!! — „Pravno naznanjajo iz Budimpešte, da so tam že zamazali s črnilom hrvaški razstavljeni paviljon, a hrvaške trobojnice na istem so naroznile iz pleha, da jih ne bi mogla sočutljivi madjarska družina! — Brodski mestni zastop je odklonil predlog vise oblasti, naj bi mesto odposlalo k otvoritvi madjarske milenijs

Česka. — Českemu posl. dr. Stran-
skému se izrekli starost volici nezaupanje.
— Okraj Orlovské Gore je menda po-
sešno zdrav. Vas steje 300 prebivalcev, od
teh je umrla le ena oseba 78 let stara dne
28. oktobra 1894., a dne 28. marca t. l.
še-le druga 79 let stara. — Za spomenik
Palackega je nabranih že 77.000 gld. darov,
vendar ta znesek ne zadostja, da bi se mogel
odkriti spomenik ob stoletnici njegovega roj-
stva 1898.

Bukovina. — V Črnoevih je na gim-
naziji 396 kristijanov, 389 židov; na realki
224 kristijanov, 263 židov; v Radovici 229
kristijanov, 149 židov; v Sučavi 193 kristi-
janov, 168 židov na gimn.

Ogerski Srbi. — Pred petimi leti je
bil obsojen na 7-letno ječo urednik novo-
sadske „Zastave“ J. Tomić, zet dra. Svelo-
zara Miletića, ker je umiril na kolodvoru
urednika „Branika“ Mihajla Dimitrijevića.
Urednik „splitskega“ „Ejedinstva“, kateri
dobro pozna razmere tega umora, je opisal
Tomića kot moža-poštenjaka, kateri se je bil
zameril Dimitrijeviću, ker ni hotel zagovarjati
nesloge med Hrvatini in Srbi in ker se je bil
oklenil stranke zapuščenega Miletića se predno
je poročil njegovo hčer Milico. Ker ni mogel
Dimitrijević do živga Tomiću na političnem
polju, napadal je v svojem časopisu „Bran-
niku“ njegovo soprugo, grožde, da ima skriv-
nostna, za njo nevarna pisma, v kolikor se
dostaja postenja v nje zasebnem življenju.
Tomić je opetovano zahteval, naj bi prinesel
Dimitrijević v svojem časopisu to pismo, ako
ga res ima. Ker tega ni hotel storiti in je
ukljub temu nadaljeval svoje napade, je To-
mić v svojem hudem dušnem razpoloženju umoril
Dimitrijevića na novosadskem kolodvoru v
času, ko ga je osebno vprašal po pismu.
Tomića so zaprli. Prvič je bil obsojen na
smrt; pri drugi razpravi je dobil sedem let
zapor. To dni je bil mož v miloščen potem,
ko je že odšel 5 let zgora. Njegova so-
pruga Milica je bila večkrat pri cesarju in
prosila za pomilostenje. Predno je bila še
poročena za Tomića, je prosila cesarja za
svoje, tedaj na zapor obsojenega očeta dra.
Miletića. Pri zadnji avdijenci jo je cesar
sprejel prav lepo, spoznal njeno sreno bol
— ter uslišal prošnjo.

Slovaška. — Prošli mesec je prišlo
uradno poverjenstvo v uredništvo turčanskih
„Nar. Nov.“ ter je hotelo ustaviti izdajanje
časopisa, češ, da nima zadostne varščine,
namreč 10.000 gld., ki je potrebna za dnev-
nik. Urednik je dokazoval, da časopis ni
dnevnik, ker izhaja le 6 krat v tednu in da
vsled tega zadostuje le varščina 5000 gld.
Ukljub temu je moralo uredništvo položiti še
ostalih 5000 gld., povrhu pa je poklican na
sodišče predsednik družbe, ki izdaja ta čas-
opis. To je zopet dokaz madjarske svobode!
Take lumpirije so gode v sredi Evrope!

Bosna-Hercegovina. — V neki vasi
pri Sarajevu so našli zaklad mramorja rdeče-
kaste barve z belimi preprogami. Mramor je
baje dobre kakovosti in je sličen onemu, ka-
terelega so našli pri Veroni v Italiji. — Novo-
izvoljeni sarajevski zastop se je sestavil v
novozgrajeni mestni hiši, katero so prvič
otvili o ti priliki. — Novosadski „Branik“
poroča: „Srbi iz okupiranih dežel, spamenio-
ni na muhamedanci, sestavili so pravoslovno o
svojem položaju v okupiranih deželah. Isto
odposlijejo ruski, francoski, nemški in angleški
vladi. V spomenici prosijo, da se postavijo
Bosna in Hercegovina pod evropsko nad-
zorstvo“.

Srbija. — Kralj Aleksander se je po-
vrnil v Beograd. — Uradno se potrjuje vest,
da je srbska vlada prepovedala uradno ude-
ležbo pri otvoritvi madjarske razstave svojima
poslancema v Budimpešti in na Dunaju. Ta
prepoved temelji na tem, ker se odločili
Madjarji pri slavnostnem obhodu mesta, no-
siti tudi neko srbsko zastavo, katero so ugra-
bili Srbom. — Srbski časopisi vedno ogra-
ločneje pišejo proti obiskovanju razstave ter
nazivajo vsakega onega Srba izdajalcem, kateri
bi razstavo obiskal. — V kratkem bo shod
poverjenstva za revizijo srbske ustave. Shod
bo pod kraljevim predsedništvom, a udeležijo
se ga 4 radikali, 4 liberalci, 4 naprednjaki
in 4 nevtalni poslanci. Kralj želi imeti doljno
in gorjo zbornico po uzoru drugih držav.
Ustanovi se baje izvoljeni senat kot je v
Rumunjski. Takšnemu je bil nasproten raz-
kralj Milan I. 1888. On je namreč rekel, da
je prišel iz kmečke hiše kot vsi drugi Srbi,
pri katerih ni plemstva in kjer so vsi
enaki.

Bolgarija. — Knez Ferdinand je od-
potoval iz Petrograda v Pariz. Tam so ga
sprejeli na slavnosten način, skoraj z istimi
počastmi kot v Petrogradu. Na kolodvoru ga
je pričakovala stotnja vojakov z godbo, ka-
tera je svirala bolgarsko narodno himno.
Francoska vlada je najela v najem za kneza
en hotel za stanovanje. Knez je obiskal pre-
sednika, ta pa njega itd. Sploh je bil po-
čaščen kot pravi prijatelj Rusije — fran-
coske zaveznice.

Rusija. — Prošli mesec je imelo svojo
sejo „Slavjansko blagotvorno občestvo“ v Pe-
trogradu. Sejo je odprl grof Ignatiev. Ge-
neral Kirjev je predaval o nalogi pravos-
lavnega vzhoda ter naglasil, da je prepričan
o razpadu muhamedanizma, ter o borbi rus-
kega pravoslavja z rimskim katolicizmom za
islamski (muhamedanski) svet. Uloga Rusije
bo zelo težavna, nje dolžnost je, zdriniti na
vshodu pravoslavno misel. Tudi Rim ne spi;
on razpolaga z veliko vojsko, s katero se bo
boril z Rusijo za prevlado: Rim ima zave-
znikov, ki se zdaj medsebojno pripravajo,
vendar da se zedinijo, ko se bo treba bo-
riti proti pravoslavju. Za njim je govoril
Bašmanov o narodnostih in o slovanski
zajemnosti. Rekel je, da Rusija ne misli na
to, kako bi požrla po vrsti vsa slovanska
plemena, marveč hoče igrati med njimi le
prvo ulogo. Ruska slovanska politika se mora
temeljiti na mejsobojnem sporazumu in v
priznavanju vseh slovanskih plemen zunaj
ruskih mej.

Rohseidene Bastkleider Fl. 8-65

bis 42-75 per Stoff z. kompl. Robe — Tassors und
Shantungs - Pongees — sowie schwarze, weisse und
farbige Henneberg-Seide von 35 kr. bis 14-65 per
Met. — glatt, gestreift, karriert, gemustert, Damaste
etc. (ca. 240 versch. Qual. u. 2000 versch. Farben,
Dessins etc.), porto- und steuerfrei ins Haus. Muster
umgehend. Doppeltes Briefporto nach der Schweiz.
(3)
Selden-Fabriken G. Henneberg (k. u. k. Hofl.) Zürich.

Zahvala.

Podpisano županstvo izreka v imenu
občinskega starasinstva najpresrečnejšo zahvalo
in udanost našemu voditelju veleč. g. dr.
Antonu Gregorčiču, državnemu in de-
želnemu poslancu itd., ter njegovemu odlič-
nemu in neustrašnemu soboritelju visoko-
rodnemu gospodu Alfredu grofu Cor-
nini-Gromberg, kakor tudi preblagorod-
nim gospodom deželnim poslancem, za njih
prizadevanje in skrb, da se je dosegla iz-
datna državna in deželna podpora za zgradbo
prekoristne in velevažne ceste od Kanala skozi
Avče do toliminske meje. Presrečna hvala vsem
tistim, ki so imeli in imajo prijazno besedo
za to cestno zvezo. Prosimo prav udano, da
bi nam vsi prijatelji in zagovorniki te ceste
ohranili dosedanj naklonenost ter uporab-
ljali svojo uplívno besedo v popolno dovršitev
započetega krasnega dela.

Županstvo v Avčah, 28. aprila 1896.

86 Župan: Jožef Cvetrežnik.

Vsled analize naših izvedencev, je
84-a kisela voda 26-1

KRONDORFER

med naravnimi kiselnicami prva
v vrsti. — Zalogo v Gorici ima
ANGELO FORNIZZI.

Najbolje probavljiva in vsej vseh arseno-
in železodržalnih mineralnih voda.

Naravno arsen
Guberjenski brelec
železodržalica
mineralna voda
SREBRENICA v BOSNI.

Edino razpošiljalstvo za vse zemlje ima
HENRIK MATTONI
Tuchlauben 14-15 DUNAJ Maximilianstrasse 5
Wildpretstrasse 5
Karlovi vari, Franzensbad. — Mattoni in Wille,
80, 11-2 Budimpešt.

Zalozba L. SCHWENTNER-jeve knjigarne

v Brezicah (Rajn a. d. Save)

je doslej izdala in ima na prodaj naslednja glasbena

1. Mešiček „s. Venec slovenskih pesnj“ gld. — 70
za citre II. natis.
 2. Slovenski citrar št. 1. Mešiček Jos., Na-
rodna koronacija. — 40
 3. Slovenski citrar št. 2. Koželjski Fr. S.,
„Na vasi“, fantazija. — 45
 4. Koželjski Fr. S., „Poduk v igranju na
citrah“ I. zvezek. — 150
 - a) Hoffmeister K., „Podoknic iz Te-
harskih plemčev“ za klavir. — 50
 - b) Hoffmeister K., „Pisni za visoki
glas“ se spremljevanjem klavirja. — 75
 - c) Volarič H. op. 9. „Zvezdica“, polka
muzika za klavir. — 45
 - d) Hoffmeister K., „Trije jahci“, melo-
dra za klavir. — 50
 - e) Parma Viktor, „Pozdrav Gorenjske“, val-
ček za klavir. — 1
- Omenjamo, da „Poduk v igr. na citrah“ izide v
4 zvezkih.

Ozira vreden zaslužek

posebne vrste in dolgotrajnosti ponudi se v vsaki fari
razumljivim, krepitnim in spoštovanim osebam.
Fismana vprašanja pod „1312“, Gradec, poste
restande. 32, 25-13

Trgovec z vinom na veliko

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 — GORICA — Via Giardino 8

55, 8. priporoča

pristna bela
iz
vipavskih,
furlanskih,
briskih in
istarskih
vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na
vse kraje avstro-ogerske in carinske v solih op. 56
litrov naprej. Na zahtev pošilja tudi uzorce.
Gene zmerne. Postrazba pošlena.

Pražko hišno mazilo

iz lekarne 2. b. 56-3

B. FRAGNER-JA v PRAGI

je staro, najprej v Pragi uporabljeno hišno
mazilo, katero vzdržuje čiste stene in jih tudi
olajšuje nečistote ter ublažuje deluje na
vročino in bolečino.

V obrokih po 35 in 25 kr. S pošte 6 kr. več.
Daerno razpošiljanje po pošti.

Vsi deli zaboja imajo zraven
natpisano in zakonito pri-
znano zaščitno znamko.

Glavna zaloga:

B. Fragner, lekarna pri „črnem orlu“

Malá straza, za vazo Sporného ulice 253.

166 do 366 gld. mesečno

lahko zaslužijo osebe vseh stanov in v vseh krajih
s prodajo zakonito dovoljenih državnih papirjev in
srečk, a da ni potrebna glavica nikak in nevarnost.
Ponudbe pod „leichter Verdienst“ na Rudolf Mosse,
Wien. 58, 10-7

OGLAS!

Podpisane naznanja si občinstvu v Gorici i na deželi, da
je postal lastnik lekarne

„Alla Città di Gorizia“,

v Rabatišču št. 16,

katero je popolnil in obogatel z vsemi dnevnimi potrebščinami,
da more izvršiti vsa naročila z največjo točnostjo.

Priporočaje se za slučajne potrebe o boleznih, beleži

spoštovanjem

ALOJZIJ GLIUBICH, kemičar in lekarničar.

85 3-1

„Goriška ljudska posojilnica“

vpisano društvo z omejeno zavezo

vabi k

OBČNEMU ZBORU,

ki bo

na nedeljo dne 3. maja t. l. ob 2. pop.

v društvenih prostorih.

DNEVNI RED:

1. Poročilo ravnateljstva.
2. Potrjenje letnega računa.
3. Razdelitev čistega dobička.
4. Volitev ravnateljstva.
5. Volitev nadzorstva.

Letni račun in bilanca za l. 1895, sta
razpoložena do konca t. m. v društveni
pisarni, kjer ju društveniki lahko pre-
gledujejo v uradnih dneh in urah.

V Gorici, 23. aprila 1896.

82

Ravnateljstvo.

Med. dr.
A. POGAČNIK
se je preselil
v via del Ponte nuovo št. 26
(Hmelakova hiša).
Ordinuje tudi pismeno.
Brošure o tuberkulozi po 60 kr.

Želodečne kapljice

lekarničara C. Brady

(Marijacejske želodečne kapljice)

pripravljene

v lekarni angelja varuha

C. Brady-a v Kroměřížu (Moravsko)

stare, priznane in znane zdravilno sredstvo ugodnega

in okrepjujočega delovanja za želodec in prebavilne

Želodečne kapljice

lekarničara C. Brady-a

(MARIJACEJSKE KAPJICE)

so zdravilo v posebno skatljivo ter pre-

videno s sliko Marijacejske Matere

Božje (kot zaščitno znamko). Pod to

znamko mora se nahajati sledeči

podpis **C. Brady-a**.

Vsečina kapljic je napovedana.

1 steklenica stane 40 kr.,

dvojna 70 kr.

Opozarjam odjemalce, naj ne kupijo ponarejene

želodečne kapljice. Pri kupovanju paziti je na zgornjo

zaščitno znamko s podpisom **C. Brady-a** ter zavrni

vse ostale tvari, kot ponarejene, katere imajo

zgornjo zaščitno znamko ter podpis **C. Brady-a**.

Prave želodečne kapljice so na prodaj v

Gorici v lekarnah: Cristofolletti, Pontoni, Gironecchi,

Kürner in Gliubich. — V Sežani v lekarni Ritschel.

Popravlje izvršje po najnižjih cenah.

Popravlje izvršje po najnižjih cenah.

Popravlje izvršje po najnižjih cenah.

Popravlje izvršje po najnižjih cenah.

Popravlje izvršje po najnižjih cenah.

Popravlje izvršje po najnižjih cenah.

Popravlje izvršje po najnižjih cenah.

Popravlje izvršje po najnižjih cenah.

Popravlje izvršje po najnižjih cenah.

Popravlje izvršje po najnižjih cenah.

Popravlje izvršje po najnižjih cenah.

Popravlje izvršje po najnižjih cenah.

Popravlje izvršje po najnižjih cenah.

Popravlje izvršje po najnižjih cenah.

Popravlje izvršje po najnižjih cenah.

Popravlje izvršje po najnižjih cenah.

Popravlje izvršje po najnižjih cenah.

Popravlje izvršje po najnižjih cenah.

Popravlje izvršje po najnižjih cenah.

Popravlje izvršje po najnižjih cenah.

Popravlje izvršje po najnižjih cenah.

Popravlje izvršje po najnižjih cenah.

Popravlje izvršje po najnižjih cenah.

Popravlje izvršje po najnižjih cenah.

Popravlje izvršje po najnižjih cenah.